

PRESBITER

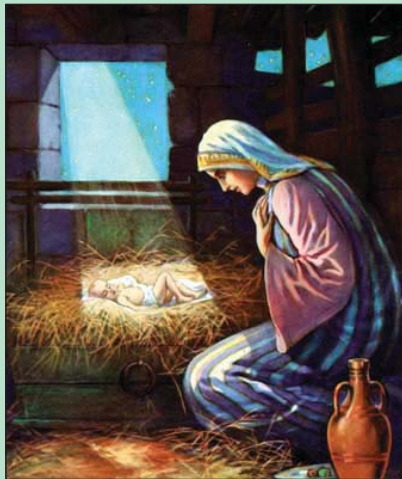
A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXII. évfolyam 6. szám

BUDAPEST

2013. november-december

*Békés, áldott
Karácsonyt
kívánunk kedves
Olvasóinknak!*

Jézus női köszöntése

*Üdvözlégy jó Jézus,
egyetlen szerelmem,
Üdvözlégy Megváltóm,
édes segedelmem,
Üdvözlégy, üdvözlégy,
óh én üdvösségem,
Üdvözlégy Szép Jézus,
édes reménységem.*

(Petrőczy Kata Szidónia református bárónő, 1658–1708, Kolozsvárott kiadott „Bujdosásnak emlékeztetőve” c. könyvéből)

**Károli –
20. évforduló
(7. és 9. oldal)**

**A Szövetség
elnökségi ülése
(10. oldal)**

Jön a Karácsony!

Kicsi óvodástól a dédnagyszülőig milyen különböző életkorú és élethelyzetű nemzedékek szívében fogalmazódik meg ez a belső reménységet, örömet, családi együtltét, vagy éppen nagy üdvtörténeti eseményt hordozó, titkokat sejtető és mégis beteljesülő bizonyosság: *jön a Karácsony!*

Az üzleti élet, a média, a reklám harsozásában egyházi közösségtől, bibliai ismerettől távol került, s mégis embertársi, emberarcú világunk könnyen úgy vélheti, hogy a karácsony a kirakatablakokból, a ragyogóan feldíszített utcák fényözönéből indul útnak és bevásárlókosarunkkal, vagy csodálkozó szemünkkel érkezik meg otthonunk meghiúsított melege.

Bizonyára sokan tudjuk, de hadd idézzük fel mégis az Igét, melyet a legősibb evangéliumi híradásként olvashatunk a bűneset utáni kijelentésben, mely ama ősi kígyót szólítja meg, de egész emberi világunknak ad át evangéliumi üzenetet: „*És ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között és az ő magva között: az neked a fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod*” (1Mózes 3,15).

A kijelentés hullámhosszán ilyen messiőről, az emberi életünk és bűnbeesésünk távoli világából, s mégis állapotunkat meghatározó közelségéből szűrődnek át a hangok félelmetesen és ígéretesen. S aztán, mint

régi kezdeti rádióadásban el-elhalva, majd ismét felerősödve kezd megfogalmazódni a Messiásról szóló – egyre gazdagabb – üzenet.

Jézusi előképet hordozó, vétkeik közepette is csodálatosan fel-felragyogó személyiségek üzennek a bibliaolvasó léleknek: valami készül, Valaki készül megérkezni erre a Földre. Ha hosszú, olykor elkeskenyedő ösvényeken és elvékonyodó családfákon érkezik is majd, de úton van, *jön a Karácsony!*

A patriarkák sorából, az uralkodó király, majd a főpap személyében és szolgálatában erősödnek meg a felkent, a messiási vonások. A teológus diák úgy tanulja, hogy a Sínai Szövetség megkötésétől kezdve, majd a fogság utáni időkben, s különösen az Ó- és Újszövetség közötti történelmi korban erősödik fel igazán a messiási váradalom, s lesz a nép életét megtartó erővé ez a reménység.

Ekkorra már minden más megjelenést és kiábrándulást meghalad a Messiásról szóló próféta kijelentés világa, üzenete, Ézsaiásnak Lélektől megragadott szolgálatán át megdöbbenő erővel szólal meg. Úgy hat reánk, mint a trombita zengése, vagy a mennydörgés hangja. A hétszáz évvel később érkező Messiás királynak és az Ő Országának a bemutatását kapjuk. Ezek az üzenetek az Ézsaiás 53-ban összegeződnek, az Ószövetség Krisztus himnuszában,

450 ÉVES KARÁCSONYI KÉRDÉS-FELELET

Mit jelent az, hogy: „fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától?”

Azt, hogy Isten örök Fia, aki valóságos és örök Isten, és az is marad, Szűz Mária testében és vérében, a Szentlélek munkája által valóságos emberi természetet vett magára, mert így lehetett Dávid valóságos utódja, s embertársaihoz mindenben hasonló, kivéve a bűnt.
(HK 35. kérdés-felelet, új fordítás)

melyre majd az Újszövetség Krisztus himnusza válaszol a Filippi levél 2. részében. *Jön a Karácsony!*

Meghalljuk azt is, hogy egy gyermek születik, fiú adatik nekünk, aki mégis erős Isten, „az uralom az Ő vállán léssen, és hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság atyjának, békesség fejedelmének” (Ézsaiás 9.)! Gondoljuk el magának a prófétának a megdöbbenését, amikor ezt a kijelentést kapja, hiszen egy gyermekről kell az élő Isten vonásait közvetítenie. Vagy amikor Jézus még ifjúként olvashatja ezeket a mondatokat, s tudja, hogy ez mind reá vonatkozik, melyeket később Názáretben olvas fel, szolgálata nyitányaként. *Jön a Karácsony!*

Még egy hosszú várakozó korszak a két Testámentum között. A mennyei angyali kórus már gyakorolja a karácsonyi éneket. Gábiel az egész örökkévalóságban csodálni fogja kiválasztását, hogy alig egy éve ő vihette a hírt Máriának. A három királyok már régen úton vannak. Mozgásban az egész világ, az egész római birodalom császárostól, helytartóstól, az adminisztrátorok és katonák, mind teszik a dolgukat, az Úr akaratára szerint. Mennyire népi, mennyire laikus ez a mozgó világ, papi sarj csak a kis János jelenik meg benne: Zakariás pap kései fia. Mintha az Úr azt akarná érzékelteni, hogy ami történik, az mindenki számára történik, minden élethelyzetben lévő bekapcsolódhat, be fog kapcsolódni, akarva, akaratlanul engedni fog, egyszer még a szél és a hullámok is. Nem a papi oldalról indul, de őket is eléri, s majd az egyetlen sarjon keresztül, Keresztelő Jánoson át az egész Izraelt megszólítja az Úr. Különös változó arányok és viszonyok. Tömegek és egyetlen élet, ugyanabban a feladatban. *Jön a Karácsony!*

Ebben a nagy rendben egy ponton, egy személyben borul fel minden, a Heródes személyében. Dr. Győri István professzor Sárospatakon hívta fel a figyelmünket arra, hogy Heródes mi mindent megtett azért, hogy idegenként elfogadott legyen a zsidók számára, hiszen ő nem zsidó, hanem pogány származású. A Róma ellen lázadó Makabeus családba nőül be! Zsidó felesége van tehát, Mariamne. Vetélytársait, sőt fiait is kivégezteti, hogy helyzete teljesen stabilizálódjék, s most egyszerre berobban a hír: egy király született, egy lehetséges trónkövetelő jelenik meg a láthatáron. Ez elviselhetetlen számára. Isten Országának üzenete, ereje, mozgása kezdettől fogva ütközni fog a démoni világgal. Heródes megháborodik és vele együtt az egész Jeruzsálem. A főpapok, írástudók, most ők is bekerülnek

Jön a Karácsony!

a képbe, most nekik is meg kell jelenni egy hatalmi őrült előtt (Mt 2,3). Győri professzor úgy fogalmazott, hogy „a király és az egész város pánikba esett”. Az ősi kígyó megérezte, hogy a fejére fognak lépni és az asszony magvának sarkát mardosni kezdte. Az evangélium megjelenésére a sátáni világ mindig gyilkos hadjáratba kezd, s ez ma sem történik másként. A legüldözöttebb vallás ma is a keresztyénség a világon.

Az igazán nagy kérdés a karácsony érkezésekor mégis az övéi magatartása. János evangéliumának első részéből tudjuk, hogy „az övéi közé jöve és az övéi nem fogadták be őt”. Miként is történt ez Izraelben: leginkább ismerjük az evangéliumokból, a kérdésünk most az, milyen a mi magatartásunk az érkező karácsonyi Gyermekek felé? Nekünk nem okozott-e csalódást: nem ilyennek vártuk, nem a mi igényeink szerint való. Sem Ő, sem a gyülekezete, sem az egyháza nem elfogadható számunkra. Csalódást okozott és okoznak lelki ébredései és mozgásai az évszázadok folyamán és a mában is szokatlanok, nyugtalanítóak és nem férnek bele kialakult életgyakorlatunkba, vagy teológiánkba. A Bibliánkba, a hitvallásainkba beleférnek, de mi nem akarjuk követni azok tágasságát. Azokat kívánánk magunkhoz igazítani, és nem akarjuk látni a Lélek szabadságát a szent zsinórmértékek között és alatt.

Jön a Karácsony! Sőt újból eljött, megjött a karácsony. Örvendezünk és énekelünk, de nem tudunk magával a Karácsonyi Gyermekekkel tovább menni, együtt haladni, különösen az övéivel nem. Ne tegyük, mert ha befogadjuk Őt és az Ő nevében az övéit, megfáradt gyülekezeteinket, fogyó nép-egyházunkat, az elviselhetetlen kisebbségi csoportokat, hatalmat kaphatunk, hogy Isten

fiaivá legyünk (János evangéliuma 1). *Jön a Karácsony*, de nekünk is jönni kell a találkozáshoz. Ez azt jelenti, hogy az Ő szemével, szívével látunk, mérünk fel helyzeteket, szolgálatokat, szolgálókat. Kegyelemből befogadott életeknek látjuk magunkat, és reménységgel imádkozunk és munkálkodunk mások karácsonyáért is. Sőt kormányunkért, népünkért, megosztott társadalmunkért, örökségünk, elhívásunk felismeréséért és betöltéséért ebben a szokatlan Európában, mely lelki örökségét hivatalosan megveti. Minden megtorpanhat és elfáradhatnak a legkülönbek is, megkísértethetünk, mondhatjuk, hogy hiszünk, de megvetjük az Ő gyülekezeteit és egyházát, abból kimaradunk, sőt nem is jelezzük, hogy ide tartozunk. A Karácsony ennek ellenére jön, mi kimaradhatunk, de a Karácsonyi Gyermekek „uralma növekedésének és békéjének nem lesz vége a Dávid trónján és királysága felett, hogy fölemelje és megerősítse azt jogosság és igazság által mostantól mindörökké. A seregek Urának buzgó szerelme művelendi ezt!” (Ézsaiás 9,7).

A karácsony érkezésének milyen hosszú útjára, mennyi állomáshelyére tekinthetünk vissza egy ilyen rövid írásban is. Csak visszatekinthetünk, előre nem?! Mindenképpen előre is! Igen, egy új nagy érkezést is várunk, melynek hangja és fénye már nem csak a betlehemi mezőket, de az egész világunkat kelettől nyugatig, mint a villám, fogja beragyogni. Amikor majd seregek jelennek meg, trombiták zengenek és az Ember Fiának jele feltűnik az égen. *Jön a Karácsony!* Jön a Karácsonyi Gyermekek, jön a Királyok Királya, és mi kegyelemből mehetünk elébe. Ami embernél lehetetlen, Istennél az is lehetséges. Áldott és reménységgel teljes boldog Karácsonyt!

Dr. h.c. Szabó Dániel

Gondolatok hirdetik Őt

Ha az ember nem keresi Istent, nagyobb kárt okoz magának, mint összes ellensége együttvéve.
(Kempis Tamás, 1379-1471)

Isten nem hal meg azon a napon, amelyen nem hiszünk többé személyes létezésében.

Mi azonban meghalunk, ha életünk többé nem sugározza a Csodának a visszfényét...

(D. Hammarckjöld, az ENSZ 2. főtitkára, 1905–1961)

Az Ige körül

A testté lett Krisztus és Krisztus teste

Az Ószövetség népe „örök” adventben élt. Várták a Messiást – a Felkent eljövételét. A 2. Zsoltár prófétai képben vetíti előre az Úr felkentjének a földi fogadtatását: *Összegyűlnek a föld királyai, a fejedelmek együtt tanácskoznak az ÚR ellen és felkentje ellen* (2.v.). Az eredeti héber szövegben itt a Messiás szót olvashatjuk.

Amikor Pétert és Jánost a templom bejáratánál kolduló béna meggyógyítása után kihallgatta a Nagytanács, akkor ők arról tettek bizonyosságot, hogy a jótéteményt (gyógyítást) a „*názáreti Jézus Krisztus neve által*” hajtották végre. Azt is hozzátesszik, hogy „*ez lett a sarokkő, amelyet ti, az építők, megvetettetek, és nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnek*” (ApCsel 4,11-12). Szinte Jézus nevét magyarázzák el a hallgatóságnak, hisz a Jehósúa vagy Jósúa név jelentése: Az Úr az üdvösség (szabadítás).

Visszatérve a tanítványokhoz, együtt adnak hálát a történetekért, és beleszövik imádságukba a 2. Zsoltár fentebb idézett versét. Mivel az Újszövetség nyelve a görög, itt már a *Felkent* szó helyén a Krisztus szerepel, mint személynév. Az imádkozó nyomatékot is ad neki, mert így folytatja: „*Mert a te szent Szolgád, Jézus ellen, akit felkentél, valóban megegyezett Heródes és Poncius Pilátus*”.

A 2. Zsoltár további verseiből a Messiásról még legalább egy fontos jelzőt ragadjunk ki! „*Kihirdetem az ÚR végzését. Ezt mondta nekem: Az én fiam vagy!*” (7.v.).

Felkent, Messiás, Krisztus, Üdvözítő, Jézus, Isten Fia... mindezt az őskeresztyének egy tömör hitvallásban úgy foglalták össze, hogy „Jézus Krisztus, Isten Fia, Megváltó” – és e hitvallás görög szavainak kezdőbetűi alapján a hal (=ΙΧΘΥΣ) lett az összetartozásuk titkos jelképe.

Isten Fia, a Felkent Jézusban öltött testet Betlehemben azon az első karácsonyon. A pásztoroknak így adott hírt erről az angyal: „*Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában*” (Lk 2,11). A Jézus nevű gyermek, aki „fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától” valóban akkor és ott született meg, de benne az örök Fiú Isten, a Messiás öltött

testet. Lukács a földi történelem felől nézi az eseményt pontos hely és idő megjelöléssel. Megtudhatjuk a fogantatás és a születés körülményeit, a hozzá kapcsolódó csodás jeleket, és rögtön tanúk sorát is elének adja a pásztorok személyében. Máté evangéliumából ennek az eseménynek a politikai vetületével ismerkedhetünk meg: a bölcsek látogatása Heródesnél, gyermekgyilkosság Betlehemben, Józsefék menekülése Egyiptomba. János evangéliuma viszont a mennyei dimenziókra irányítja figyelmünket: „*Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét*” (Jn 1,14). János nem hagy kétséget a felől, hogy ki-ről beszél. Aki testté lett, az az Atya egyszülöttje – a Fiú Isten.

Isteni titokkal állunk itt szemben. Ugyanis az örök Logosz, az Ige, a Felkent, a Krisztus öltötte magára a Jézus nevű gyermek testét. Az a Logosz, akiről pár verssel korábban azt írja az evangélista, hogy *Ő kezdetben az Istennél volt*. Az örök Krisztus, a Fiú Isten öltött testet Jézusban. **Krisztus teste ebben a vonatkozásban a názáreti Jézus** teste, aki született, élt, meghalt, eltemették, feltámadt. „*Az elsőszülött a halottak közül, hogy minden te-kintetben ő legyen az első*” – mondja róla Pál a Kol 1,18-ban.

Ugyanez a vers azonban így kezdődik: „*Ő a feje a testnek, az egyháznak is*”. **Más vonatkozásban** is megismertet tehát bennünket a Szentírás Krisztus testével. **Krisztus teste az egyház**, az eklézsia, amelyről így teszünk bizonyosságot: „Isten Fia a világ kezdetétől a világ végezetéig az egész emberi nemzetségből Szentlelke és igéje által az igaz hitben megegyező, örök életre kiválasztott gyülekezetet gyűjt magának, ezt oltalmazza és megtartja.” (Heidelbergi Káté 54.) Ennek a minden korból és minden népből összehívott testnek a feje a már a teremtés előtt is, öröktől fogva létező Krisztus. Krisztus teste – ebben az értelemben – tehát létezik, amióta ember él a Földön. Tagjai hit által kapcsolódnak a Főhöz. Jézus születése előtt az eljövendő Messiásba vetett hit, Jézus korában a köztünk tanító és isteni hatalmát csodákkal bizonyító názáreti Jézusba vetett hit, feltámadása után pedig a bűneinkért meghalt, és megigazulásunkért feltámadt, a mennyben uralkodó Krisztusba vetett hit. Ezért vallhatjuk a Káté szerzőivel, hogy „Hiszem, hogy ennek a gyülekezetnek én is élő tagja vagyok, és örökké az is maradok.”

Az egyház ma a gyülekezetekben él, ahol Krisztus Igéje és Szentlelke által gyűjti, oltalmazza és megtartja az örök életre kiválasztottakat. Ebbe a hatalmas munkába hívott el bennünket, presbitereket az Egyház Feje.

Kívánok minden presbiter társamnak a Krisztus test tagjaként örvendező, áldott, békés karácsonyt!

Dr. Viczián Miklós

Élő víz

Szeptember 29. és október 6. között ünnepeltük a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának kezdeményezésére a „Teremtés Hetét”, a hazánkban folyó világi tanácskozásokkal összhangban, különös figyelmet szentelve a víznek és várható szerepének. A vízről nekünk, reformátusoknak a nemrégiben olvasott Ige, a Ján 7,37-38 jut eszünkbe és egy régi ének a múlt század ötvenes éveiből:

(Balla Péter, 1908-1984)

Krisztus a ki-rály, Néz-zé-tek, feláll,
 Han-go-san ki-ált, Halljá-tok a ki-rályt:
 A-ki-nek lel-ke szom-ja-san ég,
 jöj-jön énhozzám és i-gyek, Hozzám jöj-je-tek,
 ben-nem hig-y-je-tek, És for-rás tá-mad,
 é-lő víz á-rad be-ló-le-tek.

Karácsonyi arcok és imák

A karácsonyi történetben szerepel a három keleti mágus, vagy napkeleti bölcs említése, akik látván „az ő csillagát” (Mt 2,2), elindultak, hogy imádják Őt és kincses ládáik kincseit odaajándékozzák a Gyermekeknek: aranyat, tömjént és mirhát. A 3. században megindult a legendaszöveg, aminek eredményeként a 6. században már nevesítették a három mágust: Melkiort, a perzsa tudóst, aki Európát képviselte Jézus lábai előtt; Gáspárt, az indiai tudóst, aki Ázsia hódolatát vitte a jászolbölcső elé; Baltazárt, aki pedig arab tudósként Afrika tiszteletadását jelenítette meg a Gyermeke előtt. Most az ő szájukba adott gondolatokkal és „imáikkal” hódolunk mi is az Isten-Gyermek előtt.

MELKIOR – Európából

Mi, európaiak vezetésre „születtünk”. Tudjuk, hogy az emberiségnek jót tesz, ha olyanok uralkodnak, akik rendet tudnak teremteni és tartani a népek között és megőrzik a szabadságot. De azzal is tisztában vagyunk, hogy a rendteremtés olykor beszűkíti a szabadságot, s önkénybe tud fordulni. Isteni szeretet és emberi hatalom sokszor feszül egymásnak. Ezért én azt szeretném, ha szeretet és hatalom képes lenne szót érteni egymással, melletted Úr Jézus, amíg eljössz a Te Országodban. Ezért így imádkozom Európa nevében: „Hadd legyen az isteni Gyermek

az emberi hatalmat gyakorlók szeméi előtt, az uralkodók kulisszái mögött, a lelki hatalmat gyakorlók szívében. Hogy az emberi hatalomgyakorlás ne torzuljon zsarnoki önkényé, elnyomássá. Ezért kérünk, Urunk, cselekedd meg, hadd legyen szeretet és hatalom egymást ellensúlyozva, kiegészítve egymásért, amíg eljössz a Te Országodban”.

BALTAZÁR – Afrikából

Olyan népek nevében jövök Hozzád, Isten-Gyermek, akik szegények, gyakran frásztudatlanok, akiknek mindennapi kenyeré gyakran az éhezés, a gond és az aggodalom. A földönfutók, nincstelenek szószólója vagyok, Uram. Mi a mindennapi robotért élünk, ezért fekszünk, ezért kelünk, az éjszaka csak pillanatnyi szünet a végtelennek tűnő teherhordozás közben. Félelemben élünk: a testi-lelki szükség okozta félelemben, a háborútól, testvérökléstől rettegünk. A vallások közötti véres villongások miatt szorongunk. Mindezt könnyebben viseljük, ha tudjuk, hogy ez nem Isten büntetése rajtunk, hanem emberi gonoszság, szűkkeblűség, fanatizmus az oka. Ha tudjuk, hihetjük, hogy Isten a pártunkon áll, s észreveszi szenvedésünket. Kérdésünk hát, miként hozható összhangba gond és szeretet, amíg eljössz a Te Országodban? Ezért így imádkozom afrikai sorsársaim nevében: „Uram, akik sok szenvedést,

gondot szabadítottatok ránk, legyenek olyanokká, mint a gyermek és legyenek gyermekszívűek, adakozók. Gazdagságukból juttass nekünk is, hogy a tékozló bőség és a nélkülözés között megtalálják az egyensúlyt. Kérünk, teljesítsd be rajtunk Igédet: méltó a munkás a maga jutalmára. Mutasd meg, mit kell tenni a gazdagoknak, s mit nekünk azért, hogy a szeretet és a szükség rátaláljanak egymásra, s nyhüljön éhezésünk, szenvedésünk, amíg eljön a Te Országod, Uram”.

GÁSPÁR – Ázsiából

Az a mi bajunk, hogy minél inkább ismerjük, annál kevésbé értjük az életet. Sok keleti bölcs tanítása ellenére kétely rág lelkiünkön. A pusztá tudás és ismeret, a filozófia élet nélkül kiszikkasztja szívünket. Nekünk ez a nagy kérdésünk: szeretet és tudás, bölcsesség és jó cselekvés hogyan találhatnak egymásra, Uram, amíg eljössz a Te Országodban? Ezért én ázsiai testvéreim nevében így imádkozom: „Legyen az Isten-Gyermek kedves vendég a kételkedők hajlékaiban, a hitetlenek otthonaiban. Az ide-oda ingadozók, tévelygő milliók, a befolyásolhatók, és megvezethetők szívébe hozza el az Igazságot, ami Élet és hazavezető Út is. Hadd éljen valóságos és igaz egységben szeretet és bölcsesség azok szívében, akik Rád várnak, Uram!”.

(Írta, fordította: Dr. Békefy Lajos)

„HONNAN VALÓ VAGY TE?” (JN. 19,9)

Nyitott kérdések Jézus nemzetségtáblázatainál

Ez év elején jelent meg magyarul J. Ratzinger (XVI. Benedek pápa) „A názáreti Jézus” c. könyvének 3. kötete, amelynek alcíme „Gyermekségtörténet”. Ebben a szerző rámutat arra, hogy a Máté és Lukács evangéliumaiban található két nemzetségtáblázat két kérdést vet fel:

- miért különbözik a két felsorolás; különösen szembevetendő József apjának különböző megnevezése,
- miért József nemzetségtáblázata található ezeken a helyeken, holott ő csak nevelőapja volt Jézusnak?

A felvetődő kérdésekre a könyv szerzője sem tud teljes megnyugtató választ adni. Magyarzatában közli, hogy Máté a zsidó népnek tett ígérek beteljesülését, Lukács viszont az egész emberiségnek szóló ajándékot hangsúlyozza. Ezért azután Máténál (Mt 1,1-17) a vérszerinti leszármazásnál hangsúlyosabb a zsidó nép történeti élete; Dávid után Júda királyainak a felsorolása következik. Ez sem teljes, hiszen ha a nemrég olvasott Krónikák 2. könyvével összevetjük, látjuk, hogy Máté felsorolásából több király is hiányzik.

Lukács viszont, aki fordított sorrendben (görögös formában) egészen Ádámgig, az első emberig vezeti vissza a nemzetségtáblát (Lk 3,23-38), sokkal több nevet (Máté 6x7=42, Lukács 11x7= 77 nevet) sorol fel. Feltételezhetjük, hogy egyszerűen Lukács, aki mindennek gondosan utánanézett, inkább a vérszerinti származást kutatta, de a sorrend egyúttal azt is hangsúlyozza, hogy Jézus az egész világért született meg. A számoknak is jelentőséget tulajdonítanak a kutatók, felhasználva a 7-es szám sok helyen visszatérő szimbolikus jelentőségét.

Az a tény, hogy az evangéliumok írói nem Mária, hanem József

vonalán vizsgálták a származást, azzal magyarázható, hogy azt Jézus korában jogilag csak a férfiág tekintetében vizsgálták. Jézust názáreti szomszédai is a József fiaként emlegették (Ján 6,42), bár ugyanakkor Máté a férfiak mellett négy asszonyt is – ráadásul pogány asszonyokat – is említ: Támár, Ráháb, Ruth és Uriás felesége. Ezzel Máté is sejtetni engedi Isten kegyelmének a kitárulkozását a pogányok felé.

A bibliakutatók vitáinak részletezése helyett álljon itt egy erdélyi magyar költő, Reményik Sándor „János evangéliuma” c. versének részlete, amely nagyszerű költői módon világítja meg a különbséget az ún. szinoptikusok (Máté, Márk, Lukács) és a nemzetségtáblázatot nem közlő, de annál fontosabb és mélyebb dologra mutató János evangélista látásmódja között:

„...De János messze áll és egyedül.
Nem tud gyermekről és nem tud anyáról,
Nem születésről, nem fogantatásról,
...
Feszül némán a mélységek fölét,
Míg lényéből a szikla-szó kipattan,
S körülrobajlik a zord katlanokban
Visszhangosan, eget-földet verőn,
Hogy megrendül a Mindenség szíve:
Kezdetben vala az Ige,
S az Ige testté lőn.”

Így értsük és higgyük mi is Jézus Krisztus származását.

Azt olvastam a Bibliában... (13.)

...hogy „A ti asszonyaitok hallgassanak a gyülekezetben, mert nincs megengedve nekik, hogy szóljanak, hanem engedelmessek legyenek, amint a törvény is mondja...” (1Kor 14,34). Erre utal Pál apostol másik szava is: „A tanítást pedig nem engedem meg az asszonyoknak...”

(1Tim 2,12). Vannak, akik úgy vélik, hogy az Apostol a korabeli „férfiuralom” szócsöve. Mások zsidó hatásokat vélnek felfedezni. Ma más idők járnak. A demokrácia egyenjogúságot vívott ki. Vajon eljárt az idő az apostoli tanítás felett? Illegitim lenne a nők presbiteri és lelkészi szolgálata?

Menjünk sorban. Az ókorban sem volt vegytiszta férfiuralom. (A férfiak többsége hadszíntéren pusztult el, avagy bányákban rabszolgaként veszett oda. Timóteus esetében is csak édesanyát és nagyanyát emleget az apostol!) Pál apostol maga kisázsiai zsidó közösségben nőtt fel. Utóbb a nagy Gamáliel rabbi tanítványaként maga is rabbi lett. Társadalmi helyzetét tekintve félelmetes hírre tett szert. Egy katonai nyomozócsoport vezetőjeként „pusztítá az anyaszentegyházat, házról házra járva és férfiakat és asszonyokat elővonszolva tömlőbe veti...” (ApCsel 8,3) Krisztussal és eklézsiájával volt baja – mígnem megtért. Megtérése után őt magát keresték halálra. Feltehető, hogy a Nabateus birodalom fővárosában, Petrában kapott menedéjogot és itt készült a jövőre.

Ezekután Kis-Ázsiában és Görögországban teljesítette küldetését. Ezzel született meg tulajdonképpen Európa! Itt egy félreértést kell tisztáznunk. Sokan úgy vélik, hogy a világ – Izráelen kívül – ateista volt. A vallástörténet tanúsága szerint ezernyi „istenség” ezernyi kultusza uralta az életet. (Ezek maradványai ma is léteznek. Minden egyes kocsmá: Bacchus szentély. Minden bordélyház, szexipar: Afrodité, Diana, Astarte-szentély. – Az efezusi Astarte-szentély oly „világhíres” volt, hogy egy őrült ember – Hérostrathos

– felgyújtotta, hogy ezzel „örökítse meg” nevét örök időkre...)

Ezek a szex-kultusz misztérium-vallások emberek százazreit vonzották, ahol a „papnők” bájaikkal kiszolgálták őket. Korinthus – melynek két kikötője is volt,

s melyben a világ minden matróza összegyűlt – ugyancsak híres volt a szex-kultuszról. Valószínűleg nem véletlen, hogy az Apostol egyik intelmét éppen ide címezi. Akik a pogány kultuszban hangadók voltak, úgy vélték, hogy a keresztyén ekléziában is „hangadók”... – Mindenesetre a keresztyénség megerősödésével elsorvadtak a misztériumok.

Számtalan apostoli megnyilatkozásból tudjuk, hogy Pál apostol nagyon is megbecsülte az eklézsia női szolgálait. Zömmel ők alkották az első ekléziákat. Gondoljunk a filippibeli Lidiára, vagy Korinthusban Priscillára. Az „istenfélő asszonyok” ott vannak az apostoli környezetben. Ő maga pedig bizonyosan sokat és jól tudott a bibliai Deboráról, Mirjámról, Huldáról, Ruthról, Máriáról, a feltámadás első hínőkeiről...

Akik korábban valamilyen misztérium-vallásban vettek részt, feltehetően jóhiszeműen azt vélték, hogy Izráel Istenével és Jézus Krisztussal is hasonlóképpen kell kommunikálni. Pál apostol is szelíden csendre inti őket: ne hozzanak pogány szokásokat a keresztyén gyülekezetbe. Tehát nem női mivoltuk miatt emeli fel szavát.

Talán nem felesleges megjegyezni, hogy egyházunk sokszoros tisztségviselője, énekírója, pálóczi Horváth Ádám volt a világon a legelső, aki az 1790-91-es országgyűlésnek két beadványt is átnyújtott a nők teljes társadalmi egyenjogúsítása érdekében!

PV

Ágg Simeon gazdag hagyatéka (6.)

Életem értelmes célja

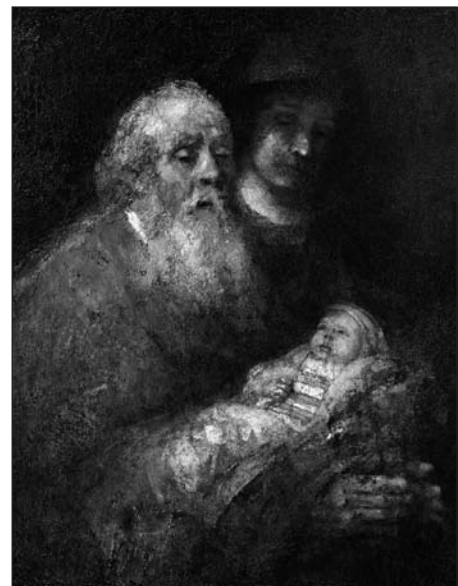
Abban a pillanatban, hogy Simeon karjára vette Jézust, megérkezett élete Céljához. Találkozott a Krisztussal. S mint a jó gazda, ha kezébe vesz egy búzaszemet vagy virágmagot, és látja a kalászt vagy az illatos virágot, úgy Ő átélte az isteni Megváltás minden ajándékát. Többet az élet már nem kínál. Viszont egész élete e találkozóra irányult. Folyamatosan, kitartóan és kizárólag Isten Szabadítójával való találkozásra készült. Cél választott, s mindent ennek rendelt alá.

Az életcél megválasztása, felfedezése az emberlét legnagyobb kérdése. Ehhez képest minden sokadrendű.

Korunkban is, számunkra is a Messiás-Krisztus Jézus megismerése, követése az egyetlen értelmes Cél. Régi öregek, bölcssek mondták: „Halottas ingnek nincsen zsebe”. Az Ágg Simeon bizonyosan örült volna, ha Dr. Batiz Dénest is megismerhette volna. A magyarországi Keresztyén – azaz krisztusi – Ifjúsági Szövetség nagyhatású munkása (mellesleg a hazai társadalombiztosítás kiváló megszervezője) ateista volt. Tudatosan és eltökélten. De csak addig, amíg rá nem jött arra, hogy neve betűit összekeverve ez jön ki: „B. D. az Istené”. Villámcapásszerűen megtért. Ettől fogva lelte meg élete célját és értelmét. Simeon élete előkészület volt a „villámcapás” fogadására. Felismerte Jézust. Mi gyakran unalmas egyhangúsággal vallunk hitet: „Hiszek Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, mi Urunkban” – Holott görögül a kezdőszavak így hangzanak: „Hiszek »a« Krisztus Jézusban...” Ez nem nyelvészkedő szőrszálhasogatás! A Krisztus-Messiás nyitott utat Istenhez! Történetesen Jézus (=Isten a segítség) a neve.

Simeon életünk céljára mutat.

-p -s

A presbiter munkamezeje (18.)

A presbiter-utánpótlás nevelése

„Megint beszélünk, s csak beszélünk,
A nyelv mozog, s a kéz pihen:
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.”
(Petőfi Sándor)

Egyházmegyei presbiterkonferencián történt Sepsiszentgyörgyön. Háromszék és Erdővilág 200 presbitere gyűlt egybe. A fő előadás a címben megnevezett kérdéstről szólt. Az előadás elhangzását követően az elnök hozzászólásra kérte fel a jelenlevőket. – Mélységes csend. – Senki sem akart első lenni. Az előadó látván az egyik hallgató csillogó szemét, megszólalásra biztatta. Nem is kellett kétszer. Csak úgy áradt a szó. „Én már foglalkozom ezzel. De milyen a mai ifjúság! Vasárnap fél tízkor beszóltam a 12 éves unokámnak: indulunk a templomba. Ő még az ágyban feküdt. – Miféle presbiter lesz belőled? – Ő azt válaszolta: én nem presbiter akarok lenni, hanem pap...” – Tíz órára azonban mindketten Isten házában voltak.

Ez is a presbiternevelés egyik módja. Nem lehet elég korán elkezdni. Országszerte találkoztunk presbiterdinasztiák leszármazottai-val. Már gyermekkorukban megtanulták, mi a presbiter dolga, mi a kurátor felelőssége, mi az igehirdető hivatása. Egyik-másik szinte élt-halt az egyházközségért.

Akinek nincs gyermeke, unokája, az is nevelhet majdan presbitert. Kiszemelhet arra való ifjút, maga mellé veheti, segítségét kéri, bevezetheti a szolgálatba.

Az egyházközség saját keretein belül, vagy több egyházközség összefogva – akár egyházmegyei szinten – meghatározott tematika szerint tervszerűen folytathat presbiterképzést. Egy-egy téli hétvége – akár évenként több alkalommal is – alkalmas arra, hogy szinte tantárgyszerűen készítsünk, készüljünk fel a presbiteri szolgálatra. A lényeg, hogy egy rövid idei bevezető után ne egy második, harma-

dik, sokadik általános „prédikáció” hangozzék el, hanem egyháztörténeti, bibliaismereti, gyülekezetvezetési előadás, énekeskönyvbeli énekek gyakorlásával, közegyházi események, programok ismertetésével. A tanulásra essék a hangsúly. A presbiternek ugyanis kézzel-fogható, megvalósítandó feladatai lesznek.

Ahhoz, hogy valaki gépkocsit vezethessen, KRESZ-tanfolyamon kell résztvennie és legalább 30-34 órai gyakorlatot kell végeznie. Ki ülne fel olyan autóbuszra, melyet képesítés nélküli sofőr vezet? Lehet, hogy 10 méter után árokban kötne ki a jármű. Mai presbitériumi rendszerünk olyan, hogy sok helyütt képesítés nélküli presbitérium vezet az eklézsiát. Egy Nobel-díjas fizikus is képesítés nélküli presbiter...

Hazai egyházunk mai helyzete még inkább megköveteli a szóbeli és írásbeli presbiterképzés, ill. továbbképzés rendszerét. Az 1950. év utáni kommunista rendszer tervszerűen fosztotta meg az állampolgárokat önálló és felelős döntési képességüktől. Abból nem lehet baj, ha valaki felülről jövő parancsot teljesít. Abból viszont nagy baj lehet, ha öntevékenyen végez valamit, s az valakinek fent nem tetszik... – Elkapkodni sem kell semmit, mert közben megváltozhatnak a Párt irányelvei. Legjobb: „Ne szólj szám, nem fáj fejem”. – Mindebből egy kezdeményezésre képtelen társadalom jött létre. (Ezért is jött be gazdasági életünkbe számtalan külföldi vállalkozás, mi pedig csodálkozunk, hogy a hasznát gyorsan külföldre viszik...)

Azért jött létre 1989 után sokszáz „egyház” (részben indiai, kínai, koreai, amerikai stb. hatásra), mert presbiter-zsinati egyházból zsinat-presbiterivé váltunk. Zsinat a püspöknek, püspök jelez az esperesnek, esperes jelez a lelkésznek, lelkész megemlít valamit a presbiternek stb. Pál apostol az I. Korinthus 12-14. fejezetekben az egészséges gyülekezetről ír. Ebben a folyamatos szolgálati felkészülésről is szó esik.

P. V.

... Betlehemben látta meg a napvilágot,
mint látható ember az embertől ...
és mint láthatatlan ... Isten az Istentől...

De civ. Dei XVIII/XLVI

Hogy kiről van szó, azt hiszem, nem kell magyarázni. Ugyanakkor, ha újra figyelmesen elolvassuk, már el kell gondolkodni rajta. Talán nem is csupán azért, hogy értsük, hanem azért is, hogy a részleteket is lássuk, amelyek semmiképpen sem lehetnek lényegtelenek. A mondat azt állítja, hogy mind a látható ember, mind a láthatatlan Isten Betlehemben született. Viszont, ami elmondható az egyikről, nem mondható el a másikról. Jézus Krisztus mint látható ember betlehemi születéséről semmi kétségünk nem lehet, hiszen a prófécia és az evangéliumok egyaránt erről szólnak. Ami viszont a láthatatlan Istent illeti, nem állíthatjuk, hogy Betlehemben látta meg a napvilágot. Ezt nyilván Augustinus sem gondolta. Már csak azért sem, mert ez ellenkez-

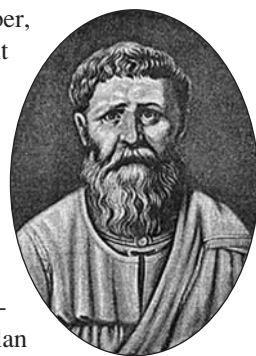
Ápropó

ne a Szentírással, de ugyancsak ellenkezik a Nicea-konstantinápolyi hitvallással is, amelyet ő is ismert és bizonyára elfogadott. Ezt olvashatjuk: „az Atyától nemzetett minden időnek előtte ... igaz Istentől való igaz Isten”. Ha tehát az Ige már kezdetben volt, azaz minden időnek előtte, és ő nem más mint Krisztus, akkor a láthatatlan Istentől nem állíthatjuk, hogy Betlehem a szülővárosa. Augustinus pontatlanul fogalmazott volna? Nem. De akkor miért mondta? Egyfelől nyilván azért, hogy nyomatékosan adjon abbéli meggyőződésének, hogy az Ige – addig soha nem látható módon – Betlehemben keresztül lépett az emberi világba. Másfelől azért, hogy minden kétséget kizáróan jelezze: az, aki Betlehemben született, az magában hordja a látható embert és a láthatatlan Istent. Azt mondja: Krisztusban van minden. A látható és a lát-

hatatlan. Az ember, akit láthattak, akit hallhattak, akit megérinhtettek, és aki testileg megérinhtette a tanítványokat, a beteget, a vámszedőket és a szajhákat. De benne van a láthatatlan Isten is, aki Jézusban

mutatja meg magát, aki szól, és aki nem irtózik sem betegtől, sem semmilyen bűnöstől. Jézus Krisztuson keresztül a láthatatlan Isten testi kapcsolatba lép a teremtet anyagi világgal. A hús-vér emberrel. Ezért Betlehem az ég-föld viszonylatában a látható-Láthatatlan áthatolási pontja. Kezdet, a megtestesülésre nézve abszolút kezdet, de anélkül, hogy az Igére vonatkozóan a minden idő előtti létezését átértelmezné.

Apostagi Zoltán

Emlékezések és gondolatok a Károli Gáspár Református Egyetem 20. évfordulójára

Amíg a dr. Balla Péter rektor Presbiteri Szövetségünk elnökségéhez címzett fölöttébb megtisztelő ünnepi meghívóját forgatom a kezemben, a szívemben a 100. Zsoltár 5. verse tör elő: „mert jó az Úr, örökké tartó az Ő kegyelme és nemzedékről nemzedékre való az Ő hűsége.”

Míg meghatottan lépkedtem a gyönyörűen felújított Reviczky utcai bölcsész fakultás felé, tudtam, hogy nem csupán a mai ünneplők, többnyire fiatal professzori karával és a mindig ifjú hallgatói közösséggel fogok találkozni, de átölelnék a 20 év indulási emlékei és az őszinte baráti kézfogások és köszöntések mellett sokan fognak már távolabbról is integetni felém, sőt hívogatni is maguk után.

Mély, benső harang-zúgással telt meg a szívem és ez az érzés tovább erősödött bennem a dr. Balla Péter rektor úr őszinte, minden köteles protokollt a lelki családi kör magasságába emelő magatartásában. Abban a személyes sugárzásban, melyben a Szövetségünket alapító Édesapjának és vele munkálkodó Édesanyjának Isten országa iránti elkötelezettsége, munkatársakat megszólító szeretete és egész Kárpát medencénket és szét-szórót nemzetünket átölelő mozdulása is benne volt: – a mennyi universitas szent öröksége.

A nemzedékek futóversenye milyen gyorsan váltja a stafétabotot, s ez a partvonalról szemlélve, vagy az évtizedek lépcsőfokain kicsit magasabban állva még inkább szembetűnő. Ha ebben a hálaadás érzését csak éppen megfogalmazó, lélegzetvételnyi rövidke írásban nem is gondolhatunk a három napos gazdag eseményáradat ismertetésére, néhány alapvető mozdulás talán mégis említést kell, hogy nyerjen, melyek megmaradtak az idősebb nemzedék szívében, s melyek az Úr nagyságára és kegyelmére mutatnak.

Az egyik ilyen valóság, hogy Isten adta némelyeknek és azután népének is az alapítói látást, lelki nekifeszülést, reménykedő és küzdő örömet és végül megszülethetett a Református Egyetem. A dr. Kálmán Attila akkori főgondnok államtitkár testvérünk hiteles, alapos és tényeket felsorakoztató összefoglalásából kitűnik, milyen hosszú történelmi, sok százados úton érkeztünk el idáig. (Az viszont nem kapott említést, hogy ő maga államtitkár testvérünk, milyen borotva-élen állt, hiszen ő nemcsak egyházunknak, hanem az egész országnak volt az államtitkára, minden irányból érkező elvárásokkal.) Tatár, török és „bécsi udvar” megannyi fájdalmas gáncsvetése sorakozott fel a megvalósulás ellen. S amikor eljön a történelmi pillanat, a kairos, kalendáriumok mértéke feletti, alászálló kegyelmi idő, milyen belső, érthetetlen és mégis érthető ellenállás kezdődik önmagunk körein belül. A politikai, ideológiai, gazdasági úthenger alól csak éppen eszmélő, tájékozódni vágyó szolgálattelvés, a leomló tornyokat és elmáló falakat, vagy a nemzeti kárpótlás felcsillanó lehetőségeit látja meg először. A részletek érzésvilága ez és nem a teljesség, a beteljesedés büvöletéé. Akik viszont éppen a pars in toto, az egészben gondolkodnak, az előkészület köteles évtizedeit érzik könnyelműen átlépve, s nehezen értik meg, hogy az isteni előkészítés menetében csak a mi emberöltőnkben is több ellene harcoló birodalmat döntött össze az Úr és több felekezeti dominanciát tört le, s így hatalmasabb előkészítést végzett, mint ahogy mi akár elképzelhetünk volna. Csak a hit szárnyain repülő értelem sejtette ezt. A professzionális gondolat szellemi műhely jelentő kollégiumot akart, s csak lassan ért össze, hogy mind a kettőre együtt van, vagy lenne szükség.

Az egyházkerületekért felelősséget hordozók szívében a történelmi egyensúlyt és harmóniát elmozdító veszély képzeje jelent meg ebben a folyamatban. És még annyi más, hosszan elhúzódó érzés. Le lehetett volna ezeket győzni, megszülethetett volna az egyetem, ha nem az Úr terelget fáradhatatlanul, bölcsen és szeretettel mindnyájunkat? Bizonyára nem! Emberi szándék nem lett volna elégséges.

Isten látta, hol fogjon karon, sőt azt is tudta, hogy fogja meg a „férgecske Jákob” parányi kezét. Külső támogatásokat is életre hívott, most ismét úgy, mint gályarabjaink idején, első renden holland testvéreink soraiból. A Freie Universität alapítása és hatalmas, tudományos európai központtá vált örökségük háttérével bizakodóan és biztatóan jelentek meg. Egy megkeresés alkalmával, egyetemünk rektora így tanácsolt valakit: „Ennek az egyetemnek indulásakor öt diákja és öt professzora volt. Van-e önök ennyien? Ha igen, akkor induljanak el!” A szavakat Zsinatunkon való megjelenésük, felszólalásuk, anyagi és tárgyi támogatások ígéretei is kísérték és adtak indítást további nemzetek fiainak is.

Ing. Jan van Graaf, a Bond elnöke, az összekötő és indító szolgálatot betöltő Tüski István, az ETI szervezet meghatározó segítséget jelentett. Alapvető tájékoztatást nyújtottak az Eötvös Egyetem professzorai közül sokan, kikkel „Az Apostolok” Étteremben lehetett leülni, vacsora meghívást is átnyújtva. Ki fogja fizetni a számlát? – hangzott el az aggó kérdés. Majd „ő” fogja – mondták és fellelegzett a csapat. Drága Czine Mihály professzor úr, milyen hatalmas

önfegyelmel fogta vissza magát az amatőr csapat ellenére, pedig egy megnyilatkozásával leállíthatott volna mindent. A nagy bázis a Teológia és Nagykörös volt. Ekkor már dr. Nagy István volt abban a helyzetben, melyben segítséget nyújthatott és ő ezt teljes szívvel tette is.

A másik nagy történelmi egyházi közösség, a katolikus is jóakaratot mutatott és segítséget nyújtott. S ebből a közösségből valakiről semmiképpen sem szabad elfeledkeznünk: dr. Szögi László professzor úrról, aki akkor a dr. Kálmán Attila főosztályvezetője volt. Ő maga mutatta be néhány elkötelezett férfinak dr. Szögi Lászlót, sajátos hitelességgel: két kezét az ülő dr. Szögi László vállára helyezte, kicsit rá is támaszkodott, s így szólt: „Ez egy becsületes ember, a részletekről vele tárgyaljatok”. Államtitkár testvérünk valóban nagy ajándékot adott át ebben a hívó katolikus, emelkedett, nemes és tudós férfiúban egész egyházunknak.

Mindezek a támogató mozdulatok egyházi részen ekkor már dr. Hegedűs Loránt püspök úr, a Zsinat elnökének a kezében és szívében futottak össze, aki egészen elköteleződött az alapításban és Istentől kapott helyzete, rendkívüli szellemi nagyságrendje át tudta törni az ellenállás falát. A Parlament megszólítását és meggyőzését pedig dr. Kádár Péter képviselő lelkipásztoron keresztül végezte az Úr történelmi értékű felszólalásában.

Szembenállók, ellenzők név szerint senkit nem említettünk, méltatlan lett volna, s azóta a látásbeli különbségek is feloldódtak. A támogatókat is csak egy-egy nagyobb egységre, egész országra, közösségre utalva, hiszen rajtuk kívül sokan, nagyon sokan voltak olyanok, akik igen nagy felelősséget vállaltak, nagy munkát végeztek, s akik egy nagyobb emlékezésben föltétlenül említést érdemel-

(Folytatás a 9. oldalon)

Karácsonyi ajándék

Dr. prof. med. Grastyán Endre teológus (1924–1988)

Múlt év karácsonyán (2012) Balsaráti Vitus János nevét és életművének ismeretét kínáltuk ajándékkul a Presbiter olvasóinak. Ő Wittenbergben lett igehirdető. A reformátorok ajánlásával Páduában orvosdoktor. Ottani professzorai ajánlásával a római pápa háziorvosa, majd miután elutasította a katolizálást, Olaszliszka, majd Sárospatak prédikátoraként működött egy életen át.

Most a világhírvé lett agykutatóorvos, református teológus Grastyán Endre életével, életművével szeretnénk megajándékozni a magyar, református önbecsülést feleltető korban felnőtt olvasóinkat. Világért se merjünk, még kevésbé akarjunk „kicsik” lenni, ugyanis akkor nem tudjuk nagy hivatásunkat – „tegyetek tanítvánnyá minden népeket” – teljesíteni!...

Az új esztendő legelején lesz 90 éve annak, hogy az őrségi *Őrszentpéteren* – a dunántúli reformátusság 2014-ben esedékes nagy találkozója (a „REND”) helyszínén – született a református teológus, élete második felében a legnagyobb egyetemen, Pécsen tanszékvezető professzor, világhírű agykutató. (Három tanítványa a világon elsőként a minap kapta meg az agykutatók részére alapított „Nobel-díjat”). Ő a pápai teológiai akadémia hallgatója volt.

Mivel Moszkvától New Yorkig és Los Angelesztől Párizsig számos egyetemen tartott előadásokat, s kapott laboratóriumokat, tanulmányainak nagy része idegen nyelveken jelent meg; még magyar orvosok körében is idegenül cseng neve. Hogyan tudhatna róla az átlagos magyar hittestvér? (A fél évszázados kommunista agymosás is hozzájárult e szomorú tényhez: „Hívó ember nem lehet haladó”, „Tudós csak ateista lehet”, valamelyik egyetemről például azért utasították el a jelentkezőt, mert tudta keresztneve értelmét: Illés = „az Úr az én Istenem”).

Grastyán Endre már teológus korában ismerte a többi tucat „istenbizonyítékot” – melyek nem sokat bizonyítanak. Ő azt mondta, ha Isten kezenyoma meglátható a természetben, a történelemben, a kozmoszban, filozófiai „ok-fejtésekben”, akkor az emberben is kell hogy nyoma legyen „ISTEN KÉPE”-nek. Joggal vette komolyan – szó szerint – Jézus szavát: „Isten országa tibennetek van”. Vagy Pál apostol intelmét: „Ti a Szentlélek temploma vagytok!” Félreértés ne essék, ő nem az istenített embert kutatta, hanem Istent kereste!

Isten jelenlétét az emberben nem a „C-G-S” (centiméter, gramm, szekundum) keretei között kereste. Jól tudta, hogy Isten csak az általa predesztináltakkal ismerteti meg önmagát. Sem az arisztotelészi okfejtés, sem a bonckés

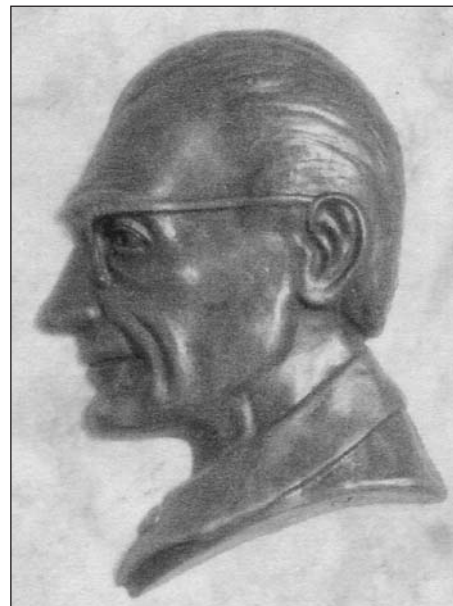
őt nem bizonyíthatja. (Hiszen akkor nem Ő, hanem az ember lenne isten!) Ő egy soha senki által nem ismert úton indult el – s ebben Maller Kálmán soproni lelkipásztor volt sok éven át a szellemi segítője. Azt is jól tudta, hogy az út célja meghaladja az ember életidejét. Manapság csak hívő ember számára magától értetődő a zsoltárok kijelentése: „Az Úr uralkodik!”. Majdan – legkésőbb az Örökkévalóságban – mindenki számára evidencia. Addig pedig maradjon: „Az igaz ember hitből ÉL!” és a bizonyosság, hogy Isten énbennem uralkodik.

Próbáljuk leegyszerűsítve a kérdést megközelíteni. István király keresztyén volt. Egy nemzedéknyi időt 30 esztendőnek véve az ő korában – ha egyszerre éltek – 32.000.000 ember genetikai állományában szerepeltem. Ennyi év múlva – ha lesz még világ – ennyi utódomban jelen leszek. (István király korában kitelt volna az egész eurázsiai földrész, talán még Amerika lakossága is...) Ha a sokféle lehetőséget magában rejtő milliányi kromoszómából telik művészetekre, tehetségekre, jellemekre, akkor kell, hogy teljék Isten képére is. (Még hitleri, lenini, marxi, sztálini módszerekkel sem lehetett Isten képét kiírtani az emberből!)

Ha az élet minden jelensége nyomot hagy DNS rendszerünkben, hogyne lenne nyoma az istenismeretnek? – „Csak” bejáratot kell találni ebbe a rendszerbe... Grastyán Endre teológiai ismeretei birtokában – az istenismeret Isten ajándéka – kereste a „bejáratot”. Ez nemcsak tudás dolga. Pénz is kell hozzá. Nem is kevés. Talán nem túlzunk, ha azt feltételezzük, hogy ilyen kísérletek beindításához – ha szerények vagyunk – a magyar állam évi költségvetése sem lenne elegendő!...

Grastyán Endre – bár ezeroldalas nagydoktori disszertációt írt – még távol volt a végcél-tól. Három tanítványa – mindhárom magyar – a világon elsőként kapta meg a minap a Nobel-díjhoz hasonló, de agykutatóknak alapított díjat: 1 millió dollárt. Laikus erre azt mondja: Grastyán kutatásai közben felhasznált néhány ezer macskát és valamivel több egeret. Mi kerül ily sok pénzbe? Ezek ingyenesek voltak. Ám a beépített számítógépes szerkezetek egy vagyona kerültek. (50-60 évvel ezelőtt!) Pl. ezek a programok biztosították azt, hogy a macska a kutató által kívánt pillanatban elefántnak lássa az egeret és felmeneküljön a fára...

Grastyán Endre sem mint teológus, sem mint filozófus nem fogadta el azt a középkorban született feltételezést, hogy Isten képe „idea innata”, azaz az emberrel veleszületett „eszme”.

Szokták mondani, hogy a gyermekkori élmények életmeghatározóak. Ilyen élményekre Bandi nem tehetett szert. Édesanyja átlagos falusi asszony: főz, mos, takarít, kapál... – édesapja vendéglős. Vendégek kiszolgálásával és nem a lét titkaival foglalkozik. Bandi – ugyanúgy, mint a többi falusi gyermek – Őrszentpéteren ősz végéig mezítláb ment az iskolába. Ahogy háromnemzedékes családoknál szokás, nagymama neveli a gyermekeket. Ám volt két hasonló korú barátja. – Mindhárom gyermekorvos lett! – Az egyik a bajánsényei lelkész fia. Nyaranként a templomkert fái alatt pingpongoztak, beszélgettek. A lelkész fia nem sokáig gyógyított betegeket: 34 évesen az akkor még gyógyíthatatlan Hodgkins-kórban meghalt. (Grastyán Bandi szülei a háborús bombázások során veszítették életüket.) A harmadik játszótárs, Lajos (évtizedekkel később professzor dr. István Lajos pécsi tanszékvezető tanár a hematológia legnevesebb hazai szakértője) az orvoslás terén szintén „egzotikus” témákkal foglalkozott. A Bajánsenyéről elszármazott pécsi orvostanhallgatók meglepetésére kollokviumok alkalmával első kérdése nem a tankönyvből származott. „Kiknek az emléktáblái láthatók a bajánsényei templomban?” – Tette ezt a Kádár-korszak csúcsán!

Mielőtt a lényegre térnénk, megállunk egy pillanatra. Amit eddig leírtunk, István professzor szavaiból és az általa írt „Grastyán Endre emlékezete” c. könyvből származnak.

A tudós teológus és a teológus tudós tulajdonképpen mestere Lissák Kálmán pécsi professzor, mentora pedig a nála 20 évvel idősebb egykori soproni, majd pápai lelkész: Maller Kálmán volt. A professzor véleményezte 34 éves ifjú nagydoktor jelöltjének 1000 oldalas disszertációját. (Minden szava a primitív materializmus, a szocialista fantazmagóriák virágnyelven kifejezett bírálata!) „...lépésről lépésre haladva mind szélesebb alapon tette vizsgálat tárgyává elsősorban a

kéreg alatti agyterületek élettani szerepének vizsgálatát a klasszikus neurofiziológiai módszerek (Pavlov) felhasználása mellett – felhasználva a feltételes reflex technikát és a modern elektrofiziológiai módszerek lehetőségeit. Felfogásának eredetisége, önállósága és kritikus szemlélete ezzel kapcsolatban pedig új utakat nyitó kimagasló eredményei már viszonylag fiatal kora ellenére is megbecsülést és elismerést szereztek neki az *experimentátorok világában* nemcsak belföldön, de külföldön is. Grastyán doktor megnyerő, rokon-szenves egyéniségével és tudásával eddigi külföldi útjain sok értékes barátot szerzett intézetünknek és a magyar tudománynak.” (A Rákosi- és Kádár-rezsimek csúcán!...)

Ismerkedjünk meg vele személyesen is. (Egykori ismeretterjesztő előadásai által a tv-ben, a rádióban.)

Szakember presbitertársainkat pedig kérjük, hogy keressék, kutassák Grastyán Endre írásait. (Megtalálhatók az Orvostörténeti Múzeum könyvtárában.) Ki tudja még mi minden rejtőzik bennük! Ámde ne feledjük, hogy megértésükhöz teológiai tudományos felvérteztség is szükséges.

Dr. Papp Vilmos

Károli – 20. évforduló

(Folytatás a 7. oldalról)

nek. Ezek a nevek, helyzetek, fordulatok és emlékek csak úgy váratlanul törtek fel bennem, amíg a Reviczky utcán mentem az Egyetem épülete felé...

Akiről igazán említést kell tennünk, akit igazán meg kell vallanunk ennek az említett csoportnak a végén is, Ő az Úr, aki bezárt és kinyitott kapukat, s akiről Dáviddal együtt sokan vallották, hogy vele kőfalon is átugranak (Zsoltárok 18,30).

Hogy valamit felvillanthassunk a három napból kedves olvasónknak, hadd mondjuk el, hogy a tolmácsolás nélküli konferencia angol nyelven szólt. Az első napon a nagy nemzetközi kapcsolatokban élő és hazai református egyetemek köszöntései hangoztak el Litvániától Amerikáig, közöttük az erdélyi intézményeink is. A második napon a két nagy történelmi egyházi egyetem születéséről, majd a Károli Egyetem fakultásainak megalapításáról és munkájáról hallhattunk, illetve a hitbeli nevelés és református identitásunk igen fontos kérdéseiről. Történelmi visszatekintések történtek arról, hogyan törekedtek összevonzni ezeket az értékeket az istentelen birodalmak és hogyan mentette át mégis Isten kegyelme.

Végül pedig a harmadik napon az európai és amerikai keresztyén állapotokról hangzottak el hiteles, olykor fájdalmas, de reménységet is hordozó előadások.

Mi csak annyit mondhatunk, hogy nagyon nagy ügyet képvisel a Károli Egyetem. Legyünk hálaadásban, vigyázzunk a könnyű kritikával, adjuk meg a már nemzedékeket jelentő előjárónak a tiszteletet és imádkozunk életükért és munkájukért. Miért ne remélnénk – amikor látjuk is – hogy szent folyamatok mennek végbe, melyek még mozgásban vannak, de már is hálaadásra készítenek. A tudás, az értelem és a nevelés fellegvára az egyetem, ahol annak megszentelődéséért imádkoznak, küzdenek, szolgálnak és terhet hordoznak. Ennek képviseletében láthattuk és hallhattuk dr. Balla Péter rektor urat, testvérünket és egész kiváló „csapatát”. Mi is tartsuk felemelve kezeinket, hogy legyen a Károli egyre inkább szent, magyar református Sionná.

DSZD

Tiszakarád: református cigánygyülekezet

Ha Sárospatakig kimozdul az érdeklődő fővárosi testvérünk, már nem sokat kell utaznia, hogy akár busszal, akár kocsijával – Kisvárda felé indulva – elérje egy Tiszához vezető oldalán Tiszakarádot.

Ha csupán a szélesen elterülő, nagy gáttal védett ősi magyar falut érné el, ahol a református templom kicsi országunkban a legközelebb van a Tiszához, az sem lenne hiábavaló fáradság. Bizonyos, hogy többet fog találni a látványnál és múltnál: a magyar jelen meghatározó vonásaival is megismerkedhet és reménység is támadhat a szívében.

A reformációs és ébredési örökséget hordozó és védő négyszáz lelkes gyülekezet Isten kegyelméből él, munkálkodik, küzd és missziói nyitottsággal példát ad a társadalmi átalakulást és feszültséget is formálni tudó lelki gyakorlatból. *Nt. Egerezi László Gábor* lelkipásztor úr és kedves felesége – két ifjú tudós lelkipásztor szülei – maguk is hatalmas könyvtár szobájukban tölthetnék minden szabadidejüket, ha a gyülekezetért, lelkekért hordozott pásztori felelősség, a soha be nem fejezhető építkezések és az éppen folyamatban lévő templomfelújítás, sőt a sokaknak áldást és gyönyörűséget jelentő templomkertek és parkok gondja nem tartaná őket folytonos mozgásban.

A társadalmi, nemzeti kihívás számai: mintegy 95%-os cigánygyermek arány az iskolában, 99%-os „kisebbségi” arány a hittanórán. A falu lakossága 2800 lélek, melynek a fele cigány származású. A konfirmandusok között is szép számmal vannak cigány gyermekek.

A lelkipásztor család korai, békési tapasztalatai az emberi nyomorúságról és az érzékeny missziói lelkület, majd a helybeli kapcsolatfelvétel a cigány lakossággal nem maradt válaszkülönül. Ma már 21 cigány lélek állandó látogatója a gyülekezeti alkalmaknak, s közülük van, aki 10 000 és 4000 Ft-ot is adott a mostani felújításhoz. Van közülük pópásztor is és általában minden külső munkában készségesen vesznek részt. Nagytiszteletű úr és felesége szeretetre érzékeny és megszólítható

emberi közösségként fordul feléjük, pásztori, gondozói mozdulattal is.

Ezt az ígéretes indulást és megerősödő gyakorlatot – melyben a téli gyülekezeti bibliaiskola is helyet kap – érte el az a sajátosan cigánymissziói hullámverés, mely Sárospatakon havi rendszerességgel

(Folytatás a 12. oldalon)

A SZÖVETSÉG ELNÖKSÉGI ÜLÉSE

Hagyományosan, október közepén került sor Szövetségünk nyilvános kibővített elnökségi ülésére. A területi szervezetek elnökségein kívül ezen részt vettek a Kárpátaljai Egyházkerület, a Királyhágómelléki Egyházkerület és az Erdélyi Egyházkerület presbiteri szövetségének elnökei, nevezetesen *Gyurkó Miklós*,

László Kálmán és *Pályi József* testvérünk, valamint *Misák Viktor*, a Máramaros-Ungi Egyházmegye területi szervezetének elnöke is. Meghívottként részt vettek az ülésen a Sárospatakon felsőfokú presbiterképzést végzett hallgatók képviselői.

Bemutakozott az elnökség új jelöltjeként *Bogáth Istvánné*, a Szövetség Gazdasági Bizottságának leendő tagja, valamint *Holczmann Mihály* szabadszállási gondnok testvérünk, akit úgy mutatunk be, mint akit a Bács-Kiskunsági Területi Szervezet közelgő tisztújításán az elnöki tisztre javasolnak. Az ülés második napján részt vett *Jaap Doedens*, az SRTA professzora is.

Végh Tamás budapest-fasori lelképásztor tartotta a nyitó áhítatot, amelyben a samáriai asszony története alapján biztatott és in-tett Isten akaratának keresésére és megértésére. Ezután a főtitkár rövid beszámolója következett, majd *Bittó Zoltán*, a Felügyelő-bizottság elnöke értékelte a közgyűlés óta eltelt időszak eseményeit és gazdálkodását. Ezt a Gazdasági Bizottság távollétében a főtitkár gazdálkodási beszámolója követte a GB legutóbbi ülésének jegyzőkönyve alapján.

Képzési titkárunk, *dr. Judák Endre* méltatta *dr. Fekete Károly* nemrégien megjelent könyvét a Heidelbergi Káté magyarázatáról és beterjesztett egy javaslatot a vizitációs jegyzőkönyvek reform-jára. Ajánlotta terjesztésre az általa szerkesztett „Mit jelent Jézussal a szívben tanítani” és „Együtt Isten előtt” című kiadványokat.

A hozzászólásokat követően a területi szervezetek beszámolóira került sor. Gazdag megvalósult programról tájékoztattott *Baranya, Békés, Bp.-Dél, Csongrád, Egervölgy, Nagykunság, Tata és Tolna* területi szervezetének képviselője. A Tiszántúli Egyházkerület presbiteri alkalmairól általánosságban *dr. Imre Sándor* főgondnok számolt be. Szó esett a területi tisztújításokról is, amelyek nagyrészt rendben lezajlottak, de több egyházmegye még lemaradásban van ezen a téren.

A főtitkár elemezte azokat a kifogásokat, amellyel egyes lelkészek elutasítják a képzést. Javasolta, hogy ne csak a képzést hangsúlyozzuk, hanem azt is, hogy mi is szeretnénk tanulni azoktól,

akik fölöslegesnek tartják szolgálatunkat. Másik kifogás lehet a bibliaismeret hangsúlyozása mellett azoknak az ismereteknek az elhanyagolása, amelyek terén sok lelkész segítséget igényelne a presbiterektől. Ilyen ismeretek az építkezések, felújítások szabályai, pályázatok írása, gazdálkodás, könyvelés, leltárügyek stb.

Az ülés résztvevői nagy örömmel és Isten iránti őszinte hálával fogadták a határon túli testvérszervezetek beszámolóit, hiszen a megjelentek nem kis távolságot tettek meg Budapestig, hogy részt vehessenek elnökségi ülésünkön. Beszámolóik nehézségeik vázolása mellett reménységet sugároztak további szolgálataik eredményességére nézve.

A második napon missziói titkárunk, *dr. Viczián Miklós* beszámolójára került sor, aki felsorolta az idei missziói munkaterv négy sarokpontját: a presbiteri missziót, a névleges reformátusok felkutatását, a cigánymissziót és a városba kerülő református fiatalok gondozását. A Debreceni Református Kollégium felírata apropóján („Orando et laborando” – imádkozva és dolgozva) három munkaterületre hívta fel a figyelmet: bevinni Isten országát a világi közösségekbe, üresen álló kultúrházakat kihasználni, helyi TV műsorában szerepelni.

Dr. Békefy Lajos főszerkesztő jelen újságunk idei évfolyamáról számolt be. Felhívta a figyelmet a HK egyes feleleteihez tartozó bibliai helyek tanulmányozására egyénileg és a bibliaórákon. Hangsúlyt kapott az idén a cigánymisszió kérdése, az öko-gyülekezetek megalakulása, de különösen az Ige üzenete. Köszönetet mondott a szerkesztőbizottság tagjainak az eddig végzett munkájukért.

Elnökünk többek között szólt arról, hogy szeretné összehívni a felsőfokú presbiterképzés Nagykőrösön és Sárospatakon végzett hallgatóit, hogy azok a testvéri kapcsolatok, amelyek a tanfolyamok alatt kialakultak, ne szűnjenek meg és tudjanak egymás életéről, problémáiról és megélt áldásairól. Az ülés gratulált elnö-

künknek, *dr. Szabó Dánielnek* abból az alkalomból, hogy őt szeptember 28-án, a Kollégium fennállásának 475. évi ünnepi istentiszteletén emlékéremmel tüntették ki.

Az ülés ezután a határozati javaslatok elfogadásával, ill. módosításával, majd *dr. Nagy Mihály* ny. igazgató, elnökségi tagunk záró imádságával ért véget. Az ülés részletes jegyzőkönyve interneten elérhető a http://www.presbiter.hu/files/Jkv_eln_131019_v2.doc címen.

Szilágysámsoni presbiteri konferencia

A Szilágyság Tövishátnak nevezett tájegységében, mely Szilágycseh és Zilah között, a Szamosba és a Krasznába futó patakok vidékén fekszik, két szembenálló domb között festői környezetben található Szilágysámson, ahol a Zilahi Egyházmegye szervezte presbiteri konferenciáját. A nyitó áhítat szolgálatát *Szilágyi Zoltán* szilágypaniti lelkipászor végezte a Péter 1. levele 3-5. igeversek üzenetének tolmácsolásával. Hangsúlyozta, hogy nemcsak örömek, hanem nehéz helyzetek is vannak a szolgálatban, melyekre készülni kell. A megfelelési kényszer helyett fontos tudnunk, hogy kinek kell megfelelni, mit kérnek számon és ki kéri számon. Az a jutalmunk, hogy szolgálhatunk: reménységgel, félelemmel és szelídséggel. Erről a reménységről kell Istennek számot adnunk! Így kapcsolódhat össze szolgálatunkban az *öröm*, a *hála* és a *hit*. *Bogdán Zsolt* esperes köszöntőjében a közeledés-távolodás párhuzamára hívta fel a figyelmet Istenhez és egymáshoz való viszonyunkban. Egyre nagyobb elvárásoknak kell megfelelni mind az egyházi, mind a világi környezetben, s fontos, hogy jó lelkiismerettel végezzük szolgálatunkat. *Szász Bálint Zoltán* helybeli lelkipászor és *László Kálmán*, a Királyhágómelléki Presbiteri Szövetség elnöke a rendezők nevében üdvözölték meleg szavakkal a résztvevőket. A konferencia első előadásában *Dr. Hermán János* ny. egyházkerületi tanácsos, a Partiumi Keresztyén Egyetem tanára a Heidelbergi Káté XVIII. századi jelentőségének hangsúlyozása mellett rendkívül értékes történeti adatokkal is szolgált a reá jellemző szuggesztív előadói stílusban. Kiemelte, hogy a HK drága kivonata a Biblia tanításának és tulajdonképpen a reformátusság lelki gerince, a 48-as forradalom és szabadságharc leverése után pedig a magyar autonómia legerősebb tartópillérévé vált. A következő témához kapcsolódóan érdekes

összefüggésként hangzott, hogy a református egyház depressziójának eredetét a Heidelbergi Kátéhoz való viszonyulásban lehet keresni. Az előadás illusztrációjaként a helyszínen rögtönzött Káté-kiállítás gazdagította a mondandót. A második előadásban *Dr. Tóth János*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség Békés megyei elnöke „A keresztyén lelki depresszió” címmel tartott előadást, melyben a lelki depresszió fogalmának és jelentőségének bemutatása után arra

hívta fel a figyelmet, hogy a lelki depresszió ellen nincs védettsége a keresztyén embernek sem. A „keresztyén” lelki depresszió lehetséges okai között említette a múlt hibáit, a jövő nehézségei miatt túlzott aggodás mellett a jöcselkedetekben való megfáradást, a szolgaság lelkét, az örömtelenséget és a feltámadás-hit csökkenésének jelentőségét. A lelki egészség forrása Isten kegyelmének elfogadása és a depresszió elleni gyógyszerek között a Szentírás és református énekeink mellett nem nélkülözhető a Heidelbergi Káté. Az előadások után értékes kérdések és hozzászólások jelezték a

hallgatóság figyelmét és érdeklődését. A hivatalos programot követően szeretetvendégség zárta az együttlétet, ahol gazdagon terített asztalok mellett folytatódtak a testvéri beszélgetések. Az anyaországi küldöttségnek e sorok íróján kívül *Dr. Illés Károly* békés megyei titkár volt a tagja. Hálás szeretettel köszönjük a megtisztelő meghívást, az együttlét lehetőségét és közösen átélt áldásokat. Külön köszönet *László Kálmán* elnök úrnak és *Hitvesének* a személyes vendéglátásért, a zilahi református templomok és a gyülekezetek életének, valamint a Hídalmási Missziói Központ megismerésének lehetőségéért.

Áldás-Békesség-Istentől!

Dr. Tóth János

MRPSz Békés Megyei Területi Szervezet elnöke

Megyei konferencia Füzesgyarmaton

Szövetségünk Békés Megyei Területi Szervezete a 2. félévi konferenciáját 2013. szeptember 21-én rendezte Füzesgyarmaton, melynek központi témája Isten gondviselése volt. A nyitó áhítat szolgálatát *Juhász Sándor* vésztői lelkipászor végezte Mt 6,25-34. versei alapján. A ma emberének bizalmi válságáról és értékválságáról beszélt. Mindenki boldogulni akar, de kevesen vannak, akik boldogítani is akarnak. Hangsúlyozta, hogy Isten betölti az ember szükségleteit, annak érdekében, hogy az ember is be tudja tölteni küldetését, aggodalmaskodás helyett pedig a jó sorrend: először Isten országának keresése, ami azt jelenti, elfogadni Isten rendjét. A résztvevőket *Tóth Zoltán* helybeli lelkipászor üdvözölte, majd a testvérszervezetek képviselői köszöntötték a konferenciát. Nagy örömet jelentett, hogy mindhárom megyei szövetség küldöttei jelen voltak: az érmelléki egyházmegye részéről *Ványi Attila* elnök, az aradi egyházmegye részéről *Bodnár Lajos* borosjenői lelkipászor, lelkészértekezleti

(Folytatás a következő oldalon)

Tiszakarádi cigánygyülekezet

(Folytatás a 9. oldalról)

gel már 10 évvel ezelőtt nagyobb helyi és körzeti konferenciákat szervezett cigány testvéreinknek. Ennek a szolgálatnak terhét és örömet jelentősen a gimnázium akkori vallásánára *Victor István*, felesége és családja hordozta. Tény az is, hogy a Református Presbiteri Szövetség itt Patakon tartotta az első cigány kérdéssel is foglalkozó országos konferenciáját, napjainkig felkarolva és támogatva a kibontakozó missziói mozgást ezen a területen, együtt munkálkodva a Zsinati programmal, stratégiával.

Erre az indulási időre esik a *Nt. Choi Young* és kedves felesége, *Anna*, leánya, *Lidike* misszionárius család érkezése is, akik már közvetlenül ennek a szolgálatnak a támogatására jöttek el a távoli Koreából, Szövetségünk meghívásában. Ők korábban hét évig tengerész misszióban szolgáltak, melyben egyebek között 15 tonna Bibliát osztottak szét kínai és más tengerészek között (Dél-Koreának 6 nagy tengeri kikötője van, ahol évente mintegy 250 ezer tengerész fordul meg egy-egy kikötőben, s mintegy 7 millió tengerészük járja a világtengereket).

Koreai testvéreink a már formálódó kapcsolatok nyomán jutottak le Tiszakarádra, ahol Isten gazdagon megáldotta induló munkálkodásukat. A lelkipásztor családdal is gyorsan testvéri kapcsolatba kerültek, majd *Zsiga Zsolt* és családja, illetve a rokonaik és barátaik alkották a születő, sajátosan cigány gyülekezet magvát. Hosszabb ideig egy-egy helyen a *Jakucska Sándor*, *Kanalas Sándorék* és *Csóka Tiborék* otthonában erősödött a gyülekezet, ahol közösen szolgáltak az Igével, az éneklésben, az imádságban töltve idejüket, sőt szerény szeretetvendégséggel is örömet szerezve egymásnak. A gyülekezet különböző korúakból állt, kicsi babáktól a nagyszülőkhig. Rövidesen ezek a közösségek maguk is missziói munkásokat küldtek további gyülekezetek nyitásához.

Több család is elvégezte a Sárospataki Teológiai Akadémia Nép-főiskoláját és egyre érettebb lelki, szellemi munkacsoportot alkottak saját köreikben. (*Zsiga Zsolt és felesége, Csóka Tibor és felesége, Oláh Tibor és felesége, illetve Oláh Csaba és felesége* is szépen vizsgáltak a pataki anyagból.)

Mintegy 7-8 éve kapott indítást *Zsiga Zsolt* és családja, hogy az egész közösségüket végig látogassa az utcában, missziói megszólítással. Meglepő választ adott az Úr, s a 20-30 fős közösség hirtelen 100-150 főre nőtt meg. Ekkor kellett Istentől egy nagyobb helyet kérni. Ebben a folyamatban a Polgármester úr, Ungvári József és a község vezetése nagyon készségesen segített és ma az általuk díjmentesen átadott hatalmas teremben lehetünk együtt. Ennek a teremnek a felújítása, felszerelése már mind a koreai testvérek támogatásával történt, de a cigány testvéreink fizikai munkájával is.

És ezek még mind csak a hagyományos mozgások. A gyülekezetek és a falu számára is új megtapasztalás és élmény a koreai látogatók érkezése és szolgálata, mely a cigány gyülekezetekkel kezdődik, de nagyon sokszor a falusi kultúrházban fejeződik be. Nagy öröm és áldás volt a Zsinatunk Missziói Központjának, a Bethesda Kórház orvosaival közös látogatása, gyógyító szolgálata a közelmúltban, *Magyarné Balogh Erzsébet* igazgatónő szervezésében. A gyülekezetet, de az egész falut is mélyen érintette ez a szép szolgálat.

A betegeinkről, a bajainkról, hiányzó munkaerőkről most nem beszéltünk. Mint minden gyülekezetben, ezek a kérdések itt is megjelennek. Most mi inkább az Úr Lelkének életeket mentő, formáló, társadalmi helyzeteket is gyógyító erejéről és kegyelméről kívántunk szólni, s arról, hogyan válik családi ünneppé minden gyülekezeti találkozás. Áldassék az Ő szent neve mindenekért, mindörökké.

Dr. h.c. Szabó Dániel

Füzesgyarmat

(Folytatás az előző oldalról)

elnök, a kolozsvári egyházmegye képviselőjében *Balla Árpád*, az erdélyi egyházkerület szervezetének titkára szólalt fel. Hivatalos együttműködési megállapodás nélkül is – már hagyományosan mondhatóan – a Nagyváradi-Réti gyülekezet presbiteri is megtisztelték az alkalmat. Az első előadást a Heidelbergi Káté jubileumi magyarázatos kiadásának szerzője, *Dr. Fekete Károly* rektor úr a káté 27-28. kérdés-felelete értelmezéséről, Isten gondviseléséről és annak hasznáról tartotta. Kálvin Intitúciójából idézve indította a témát: „Ha nem gondolkodunk el a gondviselésen, akkor még nem értjük, hogy Isten a teremtő.” A teremtő Isten úgy ismerhető meg, mint aki gondviselésében fordul a világ felé, teremtő munkája a gondviselésben folytatódik. A gondviselés-hit két alkotó eleme: a bizalom öröme és az engedelmség készsége. Kiemelte, hogy Isten gondviselő munkája nem csökkenti az ember felelősségét. A gondviselés tudat hármassá haszna: ha baj ér, türelmesek vagyunk, ha jó dolgunk van, hálásak vagyunk, ha a jövőre nézünk, reménységgel vagyunk. Előadását áthatotta az a gondolat, melyet könyve előszavában írt: A Heidelbergi Kátét nemcsak meg lehet tanulni, hanem meg is lehet szeretni. A második előadásban *Dr. Tóth János* megyei elnök a keresz-

tyén lelki depresszióról beszélt. A téma jelentőségének bemutatása után három alapgondolat köré csoportosította üzenetét: 1. A lelki depresszió ellen nincs védettsége a keresztyén embernek sem. 2. A „keresztyén” lelki depresszióknak vannak specialitásai. 3. A „keresztyén” lelki depresszió is legyőzhető. A depressziós személyiségek bemutatása után kiemelt néhány területet: a múlt emlékei, a régi bűn, a jövőért való aggodás, a szolgaság lelke, a jócselekedetekben való megfáradás, a próbatételek és a megelégedés hiánya miatti depresszió problémáit, majd kitért a feltámadás-hit szerepére, s végül az egészséges keresztyén önértékelésre bízott Pál apostol példájával (IKor 4,3-4.) A lelki egészség végső forrását a kegyelem biztosítja, és a „keresztyén” lelki depresszió szellemi gyógyszerei között kiemelte a Heidelbergi Kátét. Az előadások után került sor a templom előkertjében Kálvin János igényesen kivitelezett bronz mellszobrának leleplezésére és megáldására *Katona Gyula* békési esperes szolgálatával és a város polgármester-presbiterének köszöntőjével. A megjelent résztvevők (kb. 150 fő) a reggeli fogadtatástól a záró ebédig a füzesgyarmati gyülekezet mindenre kiterjedő figyelmességét és vendégszeretetét élvezhették, melyért e helyről is köszönet illeti őket.

Dr. Tóth János

Előttem jártak (II.)

2. Apa és fia egymásra talál

Üde, ragyogó márciusi reggel volt, amikor elindultak Palonurmi felé. A fia János a szán orrán ült, lábát lelógatva, Pál pedig a zsákokon feküdt fél könyökre dőlve, másik kezével tarisznyaszíját fogva.

János mindig csöndes és szegénylős volt, kiváltképp akkor, ha édesapjával volt együtt. Pál sohasem látta tisztán, hogyan is gondolkodik, milyen is tulajdonképpen lelkének állapota. Vajon része van-e az Úr kegyelmében, vagy hideggé, közömbössé tette a folytonos otthonlét, ahol, mint egyetlen munkabíró embernek dolgoznia kell reggeltől estig. Lelkiismerete most szemére hányt, hogy mégsem vitte gyakrabban magával, amikor összefüvetek tartására indult. A fiú így az anyja keze alatt nőtt fel, hallotta haragos kifakadásait, magába szívta gondolkodását: ugyanazt a nevelést kapta, mint a leányok. Pál úgy érezte, hogy beszélnie kell Jánossal.

Meredek úton mentek fölfelé, gyalog szálltak, a szán mellett haladtak, majd megint fölültek.

- Vajon milyen lehet a te lelked állapota, szegény fiacskám – kérdezte Pál, amikor a lejtőről leértek az egyenes útra.
- Miért kérdezi ezt, édesapám? – adta vissza a kérdést János halán és félénken, a nélkül, hogy hátratekintett volna.
- Azért, mert tőled is meg kell kérdeznem azt, amit másoktól is megkérdezek. Bánkódtam én már lelked állapota miatt és erőtlenségemben az Úr elé vittem ügyedet. Te, aki annyi jót hallottál, nem lehetsz közömbös a lelked iránt.

János nem felelt semmit, csak nógatta a lovat.

- Az utat tudod, meg tudod különböztetni az igazságot a hazugságtól, de az útra rá is kell lépned, olyan életet kell élned, hogy ne kelljen keseregned életed elhibázott volta miatt. Ha fölébredt szülők gyermekei nem térnek meg és nem vigyáznak, hozzá szoknak az ige gyakori hallásához és elfásulnak. Terád vonatkozólag is ettől tartottam én, amióta fölserdültél.

Pál lelkét elfogta a félelem és a nyugtalanság: nem tudta mit mondjon, amit mond, miképp mondja, hogy hozzáférhessen gyermeke lelkéhez.

- Engem fiatalon ragadott meg az Úr, valósággal gyermekkoromban kerültem a kezébe, ámbar akkor még nem ismertem Megváltómat. Attól fogva azon az úton igyekeztem járni, amely az élet útja, s noha gyakorta letértem róla, újra meg újra visszataláltam reá. Gyarló volt az én kegyességem, kevés gyümölcsöt termett, sok a bűne és fogyatkozása. Tehozzád is alig szóltam, szegény fiacskám.

János oldalvást nézett az édesapjára, majd lehorgasztotta a fejét és a gyeplőszárat rácsavarta a keze fejére.

- Szólt hozzám az édesapám, hallottam is a szavát, közel is volt hozzám az Úr. Magam vagyok az oka, ha elveszek. Csak magamat vádolhatom és vádolom is naponta, noha erről mit sem tud az édesapám. Mindig olyan nehéznek és keservesnek látom az életemet, olyan sötétnek és napfénytelennek az ifjúságomat. S ha megpróbálom is, hogy más életet éljek, csak azt kell tapasztalnom, hogy egymagamban semmire sem megyek, s így aztán visszaroskadok megint a magam erőtlenségébe. Gyakran gondoltam már arra, hogy tanácsot kérek édesapámtól, de csak szándék maradt, csak nem hozakodtam elő a magam dolgával.

Jánoson erőt vett az elfogódottság, érzései nagy erővel, zabolátlanul fölzúdultak. Azzal segített magán, hogy hátat fordított az édesapjának és a lovat kezdte nógatni. Pálnak azonban földerült a kedé-

lye, szíve megkönnyebbedett, úgy hogy föl is ült, megfordult, újra elhelyezkedett a zsákok tetején és hosszan, szótlanul bámult bele a messzeségbe. A távolban a Syväjärvi túlsó partján az erdő kékllett, az eget már pirosra festette a hajnal és a magas Pisavuori a maga változhatatlanságában és némaságában köszöntötte az új napot.

- Bizony úgy van szegény fiacskám, úgy, hogy akkor támad föl a nap, amikor a mi éjszakánk a legsötétebb. Az Úr kegyelme akkor kezdi el a maga munkáját, amikor a mi erőnk véget ér. Azt hittem, nem törődöl a lelkeddel, s nincs részed Isten kegyelmében, s íme most hálátelt szívvel indulhatok Karjalába, mert életem fölött újra föltámad a nap. Imádkoztam, tusakodtam, rábízam ügyedet az Úrra, s most nyilvánvalóvá lett, hogy ő azt maga vette a kezébe. Amikor én nem tudtam rámenni, hogy beszéljek veled, akkor az Úr szólt hozzád és titkon szívedbe plántálta a maga igéjét. Tartsd meg szegény fiacskám, amit kaptál, ki ne bocsásd a kezedből, őrizd, gondozd mint legfőbb javadat és boldogságot, azt, amit az Úr adott neked.
 - Beszéljen velem édesapám gyakrabban ezekről a dolgokról – kérte János.
 - Beszélék, ha tudok, ha az Úr bölcsességet és alkalmat ad rá. Otthon közelebb van hozzánk a sátán, mint odakünn és befogja a szájunkat. A maga erejéből nem tud megnyitni az ember.
 - Hogyan érti azt édesapám, hogy otthon közelebb van hozzánk a sátán? – kérdezte János.
 - Úgy, hogy otthon mindig láthatók a vétkeink, haragosságunk és türelmetlenségünk, s emberi természetünk egyéb gyarlóságai. Ezeket azután naphosszat mutogatja nekünk, szorongat velük, elcsüggeszt, leroskaszt, úgy hogy aztán nem merünk megszólalni, noha a lélek kész rá. Ezt értettem azon, amit mondtam – felelt Pál.
 - De te szegény fiacskám ne emlékezzél arra, ami otthon olykor megbotránkoztatta szívedet, s amivel én megzavartam az Úr munkáját magamban is, másokban is – folytatta kis idő múlva.
- A Palonurmiba vezető út elágazásánál elváltak egymástól. János letért a malomba vivő útra, Pál meg ment tovább. János még sokáig állva maradt a lovával és utána nézett az apjának, aki hátán a tarisznyával bevette magát az erdőbe, eltűnt a kanyarultnál, a fölfelé kapaszkodó úton azonban újra láthatóvá lett.

Jánosnak úgy tetszett, hogy ma másnak tapasztalta az édesapját, mint eddig: közelebb jött hozzá, lágyabb, szelídebb volt. Eddig mindig nagy közbevetés volt közöttük úgy, hogy sem ő nem férközhett hozzá az apjához, sem az apja őhozzá. Mintha híd épült volna most ezen a közbevetésen át, mert íme, most megnyithatta szívét édesapja előtt és édesapja is megnyitotta szívét ő előtt. A félelem és a bizalmatlanság, a szolgálai indulat már nem gyötörték szívét. S egyszersmind érteni kezdte, hogy édesapja miért van annyit úton, miért jön-megy annyit, s miért esik annyi szó a fölébredtek népének szorongatott állapotáról. Hasonló gondolatok foglalkoztatták Pált is. Elgondolta, hogy János megváltozott, hogy Isten meghallgatta imádságát, s utat nyitott magának János szívéhez, s hogy most mindketten egy értelemre jutottak, mindketten fölébredtek, mindketten az Úr barátai, együtt járják az Úr útját. Erre olyan enyhülést és megkönnyebbulést érzett, olyan jókedve kerekedett, hogy valósággal szökellve kellett mennie a hosszú, egyenes erdei ösvényeken.

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVEISÉG LAPJA

Szerkesztőség:
Budapest, VII. Vilma királynő-út 5.
Telefon J. 348-43.
Kiadóhivatal: Hermina-út 37.

Főszerkesztő:
DR. BALTAZÁR DEZSŐ

Feloldó szerkesztő: SZABÓ IMRE
Félszerkesztő: CSIKESZ SÁNDOR

A Magyar Presbiter az összes presbitereknek
az ORFÖK tagdíj fejében jár.
Kérjük a presbiteriumokat, hogy ezt a tag-
díjat, amely évi 1 P. mulasztással küldjék be.
Akiéket saját címére megy a lap, azoktól 1.20
P. beküldését kérjük.

Csillag a tornyokon

Lapelődünk, a *Magyar Presbiter* 1935. decemberi számában jelent meg az alábbi karácsonyi cikk, a szerző *Szabó Imre* budapesti esperes, ki egyúttal a lap felelős szerkesztője volt. Az írást, rövidegénél és kerek egész voltánál fogva teljes terjedelmében közöljük.

*

Egyszerre 2500 csillagos torony jelenik meg szemeim előtt, melyekkel 400 esztendő alatt teleszórta a Gondviselő Isten ezt a darabját a Földnek a Dráva partjától a Brassói-havasokig, az Adriától a Vereckei szorosig. Egy pillantás elég, hogy tudjuk, hol járunk, kik között vagyunk. Bárhol ragyogjon fel az a csillag, otthon vagyunk. De mire mutatnak ezek a csillagok?! Mi az értelmük?! Micsoda hitet vallanak, és kiknek a hitét?! Azt a feleletet még mindenki tudja, a legkisebb falusi gyermek is, hogy az a csillag a betlehemi istálló felett ama szent éjszakán megállott csillagra emlékeztet. A megszületett Messiás csillaga az. Ahol megállt a csillag, ott, alatta található az isteni gyermek. A karácsonyi éjszakájának szikrázó csillaga az.

Hogyne fogadta volna a napkeletről elindult magyar szívébe a csillagot, mikor vándorútján őt is az ég csillagai vezették. Tudta mindnek a járását. Ha feltekintett az égboltozatra, a csillagok állása mutatta az időt,

jelezte az időjárást, a csillagok állásából be-tűzte ki sorsát. Akár „rossz időket éltünk s rossz csillagok jártak”, akár „csillag esik s föld reng s jött éve csodáknak”, s a lehulló csillagból Hadúr kardja villan elő, akár magasan állott csillaga, s „magyar tenger vizében húnyt el észak, kelet, dél hulló csillaga” – ez a nép csillagismerő és csillagokkal barátkozó nép volt. Maga választott magának csillagot az égen, s földi sorsát is a páros és magános csillagban éneklie meg. Hogyne fogadta volna szívébe Krisztust a magyar, – mikor még nem értette is – kinek csillag jelenté meg hajdan születését.

Az a csillag ott, tornyainkon, a betlehemi csillag. A csillag ott van, de alatta megtalálható-e mindenütt Krisztus?! Ha bemegy a csillag hívogató szavára, úgy megy-e be oda, mint a napkeleti bölcsek, tisztességet tenni: aranyad, tömjéned és mirhád vive?! Ha bemegy, s hallod az éneket, az imádságot és prédikációt, megérzed-e a híveken és a papon, hogy úgy éreznek, mint akik között jelen van a testté lett ige és ígéret? Vigyázz egyházam, szolgatársam: *régen úgy volt, hogy ahol a csillag megállt, ott volt a Krisztus, – ma ahol a Krisztus van, ott ragyog a csillag!* Ahol nincs ott a hit a testté lett Istenben, ott nem ragyog a csillag, ott csak egy bádoglejny van.

Tartsd meg, ami nálad van: a Krisztust, és akkor tornyainkon a csillagok szikrázni fognak, mint a betlehemi éjszaka csillaga.

A keresztyén egyházaknak, és pedig minden egyháznak elveszítetetlen kincse a csillag jelkép, mert benne mindig a múlta emlékezik: mikor az Isten megszakította az eget, és testté lett, hogy irgalmas szerelmével felkeresse eltévedt gyermekét, hogy ne legyen tovább átkozott a föld. Reátette lábát, amaz egyetlen, hogy az átok alól feloldja. Sok csillag ragyog az égen, de mióta megtudtuk, hogy az az egy a Krisztusé, amely az életre, az üdvösségre, az Atyával való békességre vezet, szemünkben elhomályosultak a többi csillagok.

A szövegben előforduló idézetek helyesen:
„*Rossz időket érünk, / Rossz csillagok járnak.*” Arany János: Zách Klára – „*Csillag esik, föld reng: jött éve csodáknak!*” Arany János: Buda halála, 10. ének – „*Magyar tenger vizében húnyt el / Éjszak, kelet s dél hullócsillaga.*” Petőfi Sándor: A hazáról. (1845)

Dr. Kis Domokos Dániel

VAN HÁROM KÖNYV

Van három könyv,
melyben Isten
az emberhez szól.

Az első könyv
maga a teremtés.
Rajta keresztül Isten
minden embert megszólít.

Isten második könyve
a Biblia,
melynek minden könyve szent.
A Bibliában Isten elmondja,
Ki Ő és milyen.

Isten harmadik könyve
maga az ember.
Isten emberré lett,
hogy emberként beszélhessen
az emberrel
Istenről.

(Adiutus mártír Marokkóban 1220,
fordítás: Németh Marietta)

Levél Kárpátaljáról

„...Hitetek mellé ragasszatok
jó cselekedetet,
a jó cselekedet mellé tudományt!”

Péter apostol második levele 1. fejezetének 5. versét fordítja így Károli Gáspár, s bizonyos értelemben mottója lehetne ez az igever annak a kezdeményezésnek, amelyet a közelmúltban hívtunk létre. Az elmúlt évek során többször megfogalmazódott már egyházunkban, hogy szükséges volna szintet lépnünk presbitereink, gyülekezeti szolgáltatóink képzésében. Bár kétségtelenül sok gyülekezetben folyik aktív felkészítés, mégis szükségét éreztük annak, hogy valami komolyabb tudásbeli alapot adhassunk mindazoknak, akik szeretnék kivenni a részüket Isten Országának építéséből. Így jöhetett létre a Sárospataki Református Teológiai Akadémiával való együttműködésünk, aminek aztán lettek további ágazatai is. Az egyik ilyen ágazat nagy örömeinkre Ung megyében, a megyei Presbiteri Szövetség szervezésében jöhetett létre, a képzés otthona pedig a Ráti Sion Missziós Központ lett.

A tanévnyitó alkalomra mintegy ötvenen jöttek el, amelyet Héder János egyházkerületi főjegyző, ungvári lelkipásztor nyitott meg áhítatával. Az igei szolgálat után előbb Misák Viktor, a Presbiteri Szövetség Ung megyei elnöke köszöntötte a jelenlévőket, majd szót kapott Gyurkó Miklós, a Presbiteri Szövetség egyházkerületi elnöke. Végül pedig Dr. Szabó Dániel, a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöke szólt hozzánk, aki egyébiránt a Sárospataki Akadémia előadó tanára is, s nem utolsósorban a felnőttképzés anyaországi ötletgazdája és zászlóhordozója. Vendégünk örömét fejezte ki, amiért ilyen nagy érdeklődés övezi ezt a képzési lehetőséget, és elmondta, mennyire

fontos, hogy kialakuljon bennünk, a jelen szolgálattevő nemzedékében az a mennyei látás, amellyel a magunk területén szélesíthetjük ki a missziói lehetőségeket. Ezt az üzenetet megerősítendő hallottunk este egy kiváló igei szolgálatot, amelyben a PSZ elnöke megosztotta személyes élményeit, bizonyosságot téve arról az Élő Istenről, Aki sokszor egészen kilátástalannak látszó helyzetekből emel ki emberi sorsokat, gyülekezeket, sőt egész népeket is.

A pénteki napon Kolozsy András egyház-megyei főjegyző, nagydobronyi lelkipásztor tartott két előadást egyháztörténet tárgyából, illetve ismételt Héder János főjegyző urat hallgathattuk meg, aki viszont hitismereti előadásokat tartott közöttünk. Noha alapvetően rendkívül komoly ismeretanyagokat adtak át az előadók, mégis mindenben törekedtek a közérthetőségre, humorral és hétköznapi példákkal fűszerezve az órák tartalmát.

A szombati nap reggeli áhítata után Szimkovics Tibor ráti lelkipásztor tartotta meg előadásait bibliaismeretből, vetítéssel egybekötve, mintegy vázolván a Szentírás felépítését, tagolását és a legfontosabb összefüggéseket Ő- és Újszövetség között. Az előadás-sorozatok természetesen folytatódni fognak, kiegészülve a gyülekezetépítés és a lelki-gondozás tárgyakkal, amelyekbe a jövőben bekapcsolódnak úgy a kárpátaljai lelkipásztorok, mint az Akadémia oktatói. Rendkívül hálásak vagyunk Istennek ezért a lehetőséget, s őszintén bízunk abban, hogy a képzésen résztvevők a megszerzett tudással egyetemben valóban mennyei látást is kapnak majd, hogy visszatérve gyülekezeteikbe áldássá váljanak.

Szimkovics Tibor
ráti és minaji lelkipásztor

Köszönet Beregszászról

Tisztelt adományozó(k)!

Ezúton örömmel és tisztelettel köszönjük meg az egyházközség lelkészei és presbiterei nevében az adományukat! Örömeinkre szolgál, hogy adakozásra indítja az Úr a Krisztusban testvérek szívét.

Kárpátaljai Református Egyházunk semmilyen állami támogatásban nem részesül. Az ukrán gazdasági helyzetben Európa országai között a legkisebb fizetésen élnek egyházfenntartó gyülekezeti tagjaink. Ezek között a körülmények között rendkívül sokat jelent mindennemű adományuk.

Gyülekezetünk nehéz helyzete ellenére is számos szolgálatot próbál ellátni. Ezek között kiemelt szerepet kap a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán tanuló diákok számára egy szakkollégium fenntartása, mely a Beregszászi Kálvin János Református Szakkollégium nevet viseli, tiszteletet téve ezzel is reformátorunk emlékének. A kollégiumban 42 diák számára biztosítunk – rendkívül kedvező áron – lakhatást és keresztyén hitünket érintő szaktantárgyi képzést, valamint lelki életet. E kollégium épülete folyamatos felújításra szorul. A belső munkálatokat a beregszászi gyülekezet nagyrészt önerőből végezte el. Az elavult fűtésrendszer cseréjére már nem maradt anyagi lehetősége a gyülekezetnek, ezért az elmúlt két telet a diákok igen rossz körülmények között vésztették át. Istennek hála, nem hagyták el az intézményt, a hideg ellenére is kitartottak.

Hála és köszönet illeti többek között Önöket is, hogy meghallották a segítségkérést és reagáltak. Adományuk hozzájárult ahhoz, hogy a teljes fűtésrendszer cseréje megoldódjon még a tél beállta előtt.

Isten gazdag áldása kísérje életüket, és tegye áldottá minden szolgálatukat, mert meghallották az Ige szavát: „Egymás terhére hordozzátok: és így töltsétek be a Krisztus törvényét.” (Galata 6, 2)

Beregszász, 2013. november 4.

Taracközi Ferenc
vezető lelkész

Maksai Attila
lelkész,
kollégium igazgató

Mit jelent nekem hitvallásunk?

Biztonságot ad. Megerősít hitemben. Az apostoloknak és őskeresztény testvéreinknek elég volt egy mondat – értették egymást és így vallották meg hitüket az akkori világban: Jézus Krisztus, Isten Fia, Üdvözítő. De ezt a hitet meg kellett őrizni, növekedését kérni. És növekedett is! A mustármagból terebélyes fa lett. A reformációkor már ezerötven éves lett. 450 év telt el a HK első kiadása óta újra, és református hitünk ágaival is tovább növekedett.

Világunk egyre összetettebb, bonyolultabb, egyre inkább szükségünk van a hit ajándékára, annak megvallására. Kérjük Istent, áldja meg a Heidelbergi Káté használatát, tanulását, terjesztését továbbra is. Köszönettel adózunk azoknak, akik létrehozták, azoknak, akik tanítják. Terjedelmes kérdéseit és feleleteit lelkipásztorokként, presbiterekként, fiatal és kiskorú egyháztagokként egyaránt gondozzuk, plántáljuk. A Káté-kvíz rovatgondozójaként azzal a reménységgel kívánok minden kedves olvasónak és kvíz résztvevőnek áldott karácsonyi ünnepeket, hogy Káténk forgatása hasznos volt és marad. Folytassuk a kvízt jövőre is! Pál apostol intése szól nekünk is: „Nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged!” (Róm 11,18)

Dr. Békefy-Röhrig Klaudia

A HK, és annak hármas felosztása engem a gyógyítás folyamatára emlékeztet:

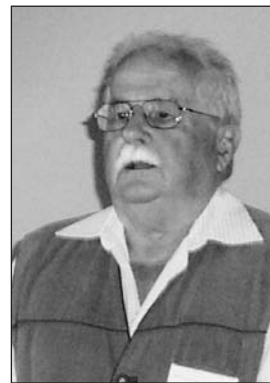
1. Elsőként szükséges felismernünk nyomorult, elesett, beteg mivoltunkat; és rögzítenünk magunkban azt, hogy ennek az állapotnak, helyzetnek megoldására képtelenek vagyunk; és azokhoz (Ahhoz) kell fordulnunk, akiktől (Akitől) gyógyulásunkat remélhetjük (betegségtudat nélkül nincs orvoshoz fordulás, gyógyulás);

2. A gyógyítótól (Gyógyítótól) meg kell kérdeznünk, van-e esély a gyógyulásra, és ha van, annak mi az útja? Ha létezik ilyen, bizalommal és engedelmesen el kell fogadnunk azt, és rá kell lépni arra;

3. Ami pedig a gyógyulás utáni időszakot illeti, tudnunk kell, hogy annak a hálának, amivel a gyógyítónak (Gyógyítónak) tartozunk, leghatékonyabb módja az, ha a továbbiakban aszerint élünk, amit ők (Ő) tanácsolnak nekünk.

(Végül még egy gondolat: a HK tanításai mind a testi, mind a lelki, mind a gondolkodásbeli „bajaink” gyógyításának teljes folyamatában segítségre lehetnek.)

Dr. Bodnár Ákos

A Heidelbergi Káté 450. évfordulóján

KÁTÉ-KVÍZ (IX.)

KÉRDÉSEK

- 1 Van-e a Kátében „karácsonyi” kérdés? Ha igen, hány utal karácsony eseményére, s melyek ezek?
- 2 Van-e a Kátében a jövőre vonatkozóan szilveszteri kérdés? Hány lehet, s miért?
- 3 Előfordul-e Szűz Mária neve a Kátében, s milyen összefüggésben?
- 4 Szerepel-e a Bibliában a „Szűz Mária” név vagy csak közvetett utalás található? Hány evangéliumban, s hogyan? És a Káté melyik kérdésével hozható ez összefüggésbe?
- 5 Mi a haszna Krisztus születésének? Melyik kérdés-válaszban és mit olvasunk erről?

A kvíz megfejtési kulcsát utólag közöljük honlapunkon, elérhetősége: www.presbiter.hu

A nyolcadik forduló megfejtőinek névsora: Balló Gábor, Ócsa • Csonka György, Budapest • Király István, Tiszakeszi • Kis-Böndi János, Nyíregyháza • Knul János, Üllő • Lapis Viktor, Debrecen • Mészáros Bálint, Miskolc-Alsóváros • Nerada Mátyás, Budapest • Rehor Lászlóné, Vajdácská • Szabó Klára, Miskolc-Hejőcsaba • Székely Tamás, Mernye • Szucsányi Károly, Barabás • Zóka Benjámin, Pécs-Hird.

Köszönjük a válaszokat!
Testvéreinket arra kérjük,
hogy a IX. forduló válaszait
a Magyar Református
Presbiteri Szövetség
címeire küldjék el
(1092 Bp., Ráday u. 28),
illetve e-mailben ide:
megamama@freemail.hu
Megjelölés: **Káté-kvíz.**
Beküldési határidő:
2014. január 20.
Dr. Békefy-Röhrig Klaudia

KÖSZÖNET ÉS KÉRÉS

Szövetségünk ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik 2012. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával Szövetségünket támogatták. Ez 2013-ban 96.664 Ft bevételt jelentett, melyet a tagjainknak kiküldött levelek és a PRESBITER postaköltségeire használtunk fel. Kérjük kedves testvérünket, hogy 2014-ben – amennyiben a 2013. év vonatkozásában adófizetési kötelezettsége áll fenn és Szövetségünket kívánja támogatni, az adóbevallással együtt kitöltendő rendelkező nyilatkozaton – a társadalmi szervezetek számára felajánlható szja 1% sorába írja be

„A kedvezményezett neve: **MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG**

A kedvezményezett adószáma: **19675039-1-43**”

Együttal kérjük, hogy a másik, e célra rendelkezésre álló nyilatkozaton az egyházaknak felajánlható összeggel a **MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ**-at szíveskedjék támogatni. A kedvezményezett technikai száma: **0066**

Papír alapú bevallás esetén a borítékot ne felejtse el leragasztani és a leragasztásnál aláírni. Mind magunk, mind egyházunk nevében ezen adományát is nagyon szépen köszönjük.

Jézus visszajövetelének „útkészítői”

*Én majd elküldöm követemet,
aki egyengeti előttem az utat.*

Malakiás 3,1

Az evangéliumokban ez az Ige különféle összefüggésekben, de egybehangzólag Keresztelő Jánosra van vonatkoztatva (Mt 11,10; Mk 1,2). Ő az, aki Jézus eljöveteleire, befogadására felkészít, felhív a bűnbánatra és az életvitel megváltoztatására (Mt 3,7-10; Lk 3, 7-14), de ő egyben az is, aki tudatában van annak, hogy aki utána jön, nagyobb őnála, mert ő csak kiáltó szó, útkészítő annak a számára (Mt 3,11; Mk 1,6-7; Lk 3,16; Jn 1,27). Ezt eddig minden bibliaolvasó ember tudja. Kérdés azonban, hogy nem lehet-e a malakiási Igét más összefüggésben is érteni? Hisszük, hogy Jézus újra el fog jönni. Nem kell-e a malakiási Igét ebben az összefüggésben is érteni? Nem küldi-e el Isten a maga követeit, hogy a visszajövő Jézus útját egyengessék? Nem kell-e a második korinthusi levél szavait (5,20) ebben az összefüggésben értenünk: „,Tehát Krisztusért járva követésben...”? Isten az egyháztörténet folyamán elküldte a maga követeit, s ezek közül sokat ismerünk: Augustínust és Luthert, Kempis Tamást és Kálvint, Albert Schweitzert és Teréz anyát és más név szerint ismerteket, de ott vannak a sokak, akiket mi név szerint nem ismerünk, de akiknek neve fel van jegyezve a mennyben, esetleg csak, mert egy pohár vizet adtak a szomjazónak, vagy befogadtak egy kisgyermeket. Minden igehirdetés, minden bizonyágtétel, minden tanóra, minden kezelés, egyszóval minden szolgálat, amit végzünk, útegyengetés lehet, Annak útját egyengetés, Aki visszajöendő. Keresztelő János csak bűnbánatra és az életvitel megváltoztatására tudott felszólítani, utat készíteni annak, aki eljöendő. Mi is tudjuk, hogy csak útegyengetők vagyunk, de mi a már eljött Krisztusért járhatunk követésben, szóval és cselekedettel kérve az élénkbe kerülőket: Béküljenek meg Istennel, hogy a majd visszajöendő Jézus ebben az Istennel való békességben – nem az önelégült békességben, hanem az eljött, a miértünk meghalt Jézus által való békességben! – találja őket.

De minket abban talál?

Dr. Ritoók Zsigmond

SZERETETTEL GRATULÁLUNK DR. RITOÓK ZSIGMONDNAK

Szövetségünk korábbi elnökét, *Dr. Ritoók Zsigmond* testvérünket, klasszika-filológia professzort, az Ókortudományi Társaság egykori vezetőjét, az MTA rendes tagját november 21-én a Debreceni Református Hit tudományi Egyetem ünnepi Díszdoktoravató Tanácsülésén díszdoktorai sorába fogadta. Az alkalomra a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében, a Debreceni Református Kollégium fennállásának 475. évfordulója alkalmából került sor. Szeretettel gratulálunk tudós Testvérünknek szövetségünk elnöksége, a presbiterok és lapunk szerkesztőbizottsága nevében! (*drbl*)

A Föld imája

Jöjj, ember,
Isten kedvence!
Járkálj és álldogálj,
Pihenj és álmodj rajtam!
Edd a kenyérem,
Igyál forrásaimból.
Öltözz fel, mint a virágaim!
Énekelj, mint a madaraim!
Dolgozz, mint a hangyáim!
Játssz, mint a lepkéim!

Jöjj, ember,
Isten kedvence!
Ápolj engem,
de ne tégy tönkre,
élvezz,
de ne pazarold kincseimet!
Élj és szeress,
mint én!

(Fritz Giglinger,
ford.: Németh Marietta)

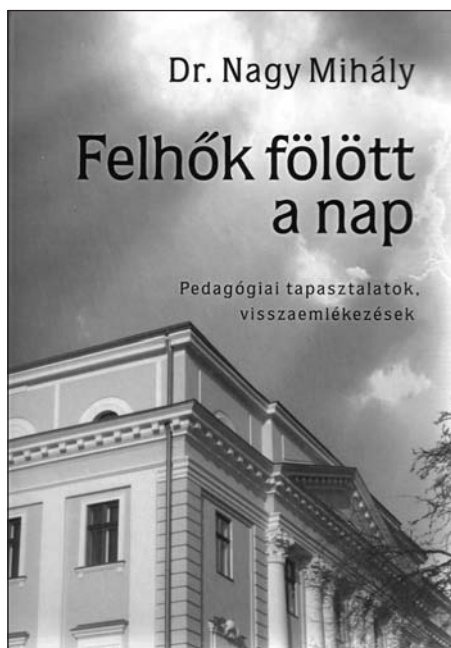
A presbiter könyvespolcára

Dr. Nagy Mihály:

Felhők fölött a nap

A hit- és erkölcsan oktatás választható bevezetésével kapcsolatban sokat beszélünk a református pedagógusok szerepéről, sőt, felelősségéről az iskolai nevelésben. Döntő kérdés a pedagógus hite, életszemlélete és a teremő és megváltó Isten iránti hálája. Megjelent egy tapasztalatok, élmények leírásában rendkívül gazdag könyv dr. Nagy Mihály ny. iskolaigazgató, fizika-kémia tanár, atommag-fizikai kutató, Szövetségünk elnökségi tagja és korábbi egyházmegyei gondnok tollából, amelyben több, mint 300 rövid, de annál tartalmasabb kis esszében adja közre négy évtizedes oktató-nevelő és tudományos munkájának legfontosabb tanulságait. Ajánljuk ezt a könyvet minden – elsősorban református – pedagógusnak, de nemcsak tanároknak, hanem minden presbiternek, akit foglalkoztat az ifjúság iskolai és otthoni nevelésének a kérdése. A könyv fizikai és kémiai ismeretterjesztésre is alkalmas lehet. A kötet végén a szerző felsorolja élete eddigi eredményeit, ami dicsekvésnek is hathat, azonban ezt helyére teszi Balog Zoltán miniszter úr a könyv előszavában: „...benne az erők forrása maga Krisztus ismerete, legbelül, a lényegében.”

Dr. Nagy Mihály: *Felhők fölött a nap – pedagógiai tapasztalatok, visszaemlékezések (Debreceni Református Kollégium kiadása, 2013)*

Szalmaszál és szivárvány

Öko-üdvözlét Karácsonyra mindenkinek

Hogyan kerül egymás mellé e cikkben a szalmaszál és a szivárvány, meg a zöld szín és az öko-üdvözlét? Nagyon egyszerűen és természetesen. A szalmaszál és a szivárvány Istenünk szövetségkötésére emlékeztet, a zöld szín a lelkiismeret és a karácsonyi fenyő színe. Az öko-üdvözlét, jókívánság meg utal világunkra, ami telis-tele van természeti pusztulással, katasztrófákkal, hogy mégis lehessen ebben a világban szépen és értelmesen ünnepelni. Ami ma már nem természetes! Mielőtt bárki azt gondolná, hogy a cikkírónak is bezöldült az esze, rögtön hadd jegyezzem le: Franz Alt-ot nevezik ma Németország ökológiai lelkiismeretének, s mivel a természeti és emberi környezet elkötelezett védelmezője, így ragasztották rá a jelzőt: zöld a lelkiismerete. Ő protestáns teológus, újságíró és öko-apostol, aki Urunk környezetbarát lelkiségéről és a „keresztény környezetvédelemről” írta, írja érdekes tanulmányait és könyveit. Nos, legutóbb arról is írt, hogy a hét kontinens után (Ázsia, Afrika, Észak-Amerika, Dél-Amerika, Antarktisz, Európa és Ausztrália) kialakulóban van a nyolcadik, mesterséges, az emberi felelőtlenség révén előtűnő kontinens: a szemétsziget-világ, a szemét-sziget. Igen, a hulladék, a szemét alkotja ezt a mind inkább növekvő „kontinent”. Nem csak messze, hanem körülöttünk is kisebb-nagyobb szigetekké alakulnak emberi hulladékból. Elrettentő példaként említi EU-s jelentés alapján, hogy szennyezett növekszik fölöttünk, hiszen a káros széndioxid-kibocsátás mértéke világ szinten 2020-ig eléri az 59 gigatonnát, amit ha sikerülne valamit csökkenteni, akkor is 44 gigatonna áradna fölénk. Ez a szennyezés a klímát súlyosan befolyásolja, a föld felmelegedésének egyik okozója. De közelebb van hozzánk a másik sziget, a műanyagzacskóké. Európa lakói évente 8 milliárd műanyagzacskót hajítanak el. Ez hazánkban évente 20 körüli műanyagzacskót jelent fejünkönként – közölte a sajtóval Vámosi Oszkár, az OHÜ ügyvezetője. Friss adatok szerint a lengyelek, portugálok, szlovákok 500 zacskóval szennyezik a természetet. Az Északi-tenger térségében halak, madarak nyelék le ezek egy részét, illetve tapadnak rájuk ilyen műanyaghalók. Következmény: 267 állatfaj léte van veszélyben a műanyagzacskó-özön miatt. Zöld lelkiismerettel ezt nehéz elnézni. Igenis, mi is tehetünk azért, hogy ez a szám csökkenjen. Legalább annyit, hogy a karácsony előtti vásárlási lázban több papírzacskót és bevásárló kosarat használunk tudatosan, s nem halmozzuk otthonunkban vagy a kukákban a műanyagzacskó-hegyeket. Talán így is zöldebb lesz kicsit körülöttünk a világ. A másik: a személtelés tudatos korlátozása, visszafogása otthonunkban, lakókörnyezetünkben.

Mi ösztönöz minket erre? A *bibliailag éberszertett zöld lelkiismeret, református őseink szövetség-teológiai szemlélete*. Minden a bensőnkben dől el! Segít ebben is a Biblia sok-sok drága Igéje, és a keresztény élet és gondolkodás gazdag története. Meg magyar református vagy éppen katolikus gazdanépiünk földszerep, természettisztelete, takarékos és a háztájon, mezőn mindent hasznosító hagyománya. Isten több szövetségkötése közül most a nőéira és a jézusira gondoljunk. Ezek olyan belső erőforrások, lelki energiabázisok, melyek motiválhatják, vezethetik, alakíthatják, tudatosíthatják mindennapi ökológiai magatartásunkat. 1Mózes 9,9-10-ben ezt olvassuk: „Íme, szövetségre lépek veletek és utódaitokkal, meg minden élőlényvel, amely veletek van: madárral, állattal, és minden földi élőlényvel”. Tehát a szövetségkötés Nőéért és utódaiért a velük élő összes élőlényre vonatkozik. Hatalmas békepaktum ez. És az első nagy ökológiai ígérete Istenünknek. Szövetséges-társi viszonyt teremtett emberrel és minden élőlényvel. Ez határozhatja meg, motiválhatja szemléletünket is: a természet nem ellenségünk, nem is alárendelt nekünk, hogy kizsigereljük, hanem teremtésbeli társunk, s így kell bánni vele. Egykoron ennek a bánásmódnak volt a jele szivárvány, amely nem csak az embert, hanem Istent magát is emlékezteti arra, hogy szövetséget kötött teremtett világával annak megtartására. És ez már több évezredes ökológiai, környezetmentő, védő, oltalmazó program. Nincs új tehát a Nap alatt! Nemrég novemberi szivárványt pillantottam meg Kő-hegyünk fölött. Felidézte ez a színpompás ív a felhőn szövetséges társamat, és Uramat, Istenemet. És azt, hogy ha Ő ennyire becsüli a felhőket, a tájat, a színeket, a látszólag haszontalan Kő-hegyet, nekem is így kell tennem. Mert Őt tiszteltem meg, ha védem környezetemet. Majd a női után ezredévekkel jött a végső, a teljes szövetségkötés, aminek két jele van: a kereszt és a szalmaszál. Igen, Jézus, akinek vére által új szövetséget kötött velünk Istenünk. És ez a Jézus még a szalmaszálnak is „jézusi” rangot, méltóságot adott. Létevel emelte létezéséértéket. Attól kezdve minden szalmaszál, minden jászol, minden félreeső hely jelképesen túlmutat önmagán: Jézusra, Istenünkre, és a Lélekre, aki érvényben tartja a szövetséget, ezt a látásmódot, pneumatikus, Szentlelkes

(Folytatás a 20. oldalon)

OHÜ
ORSZÁGOS
HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI
ÜGYNÖKSÉG

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Augusztus

20-án Karcag Város Önkormányzatának képviselő testülete „Karcagért” emlékérmeket adományozott *Szentesi Lajos* főgondnoknak, Szövetségünk nagykunsági egyház-megyei területi szervezete elnökének.

Szeptember

23-án készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

23. és 27. között Berekfürdőn, a Megbékélés Házában tartotta csendesétét a nagykunsági és a szatmári egyház-megye. Az alkalmon külhoni (Kézdi-Orbai egyház-megye) református gyülekezetek tagjai is részt vettek, Szövetségünket *D. Szabó Dániel* elnök képviselte és igei szolgálatot is tartott.

28-án a Debreceni Református Kollégium fennállásának 475. évfordulója alkalmából Szövetségünk elnöke, *dr. h.c. Szabó Dániel* Jubileumi Emlékérmeket kapott. A jeles alkalmon részt vett *dr. Szilágyi Sándor*, Szövetségünk főtítkára is.

Október

5-én a Budapest-Svábhegyi Református Egyházközség ünnepi templomszentelési istentisztelet keretében adott hálát az alapító 10 évvel ezelőtti letételéért. Az alkalmon Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár képviselte.

Ugyanezen a napon tartotta csendesnapját a borsodi nőszövetség Hernádnémetiben. Az alkalmon Szövetségünket *Victorné Kardos Erika*, Szövetségünk dél-borsodi területi elnöke képviselte.

6-án Mezőcsáton tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk dél-borsodi területi szervezete, *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár és *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár szolgálatával.

Ugyanezen a napon került megrendezésre a Nagykunsági Református Egyház-megye

éves nőszövetségi találkozója Kisújszálláson.

6. és 9. között Berekfürdőn, a Megbékélés Házában rendezte VII. Kárpát-medencei Missziói- és Diakóniai Konferenciáját a Református Missziói Központ és a Szeretetszolgálati Iroda „Gyógyulás-Gyógyítás” címmel. Az alkalmon Szövetségünket *dr. Judák Endre* képzési titkár képviselte.

12-én a Pécs-Belvárosi Református Egyházközségben tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk baranyai egyház-megyei területi szervezete. Az alkalmon *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár beszámolt a 13. országos konferenciáról.

Ugyanezen a napon Budapesten, a MEÖT székházában tartotta őszi konferenciáját társszervezetünk, a Magyarországi Református Nőszövetség.

15-én tartotta ülését Szövetségünk gazdasági bizottsága.

17-én Kenderesen, a Horthy Kastélyban tartotta kihelyezett ülését Szövetségünk gazdasági- és felügyelő bizottsága.

18-19-én ülést tartott Szövetségünk elnöksége.

19-én került megrendezésre Szövetségünk debreceni egyház-megyei területi szervezetének soron következő képzési alkalmát Kismarján, „Kismarja és a Bocskaiak” címmel.

Ugyanezen a napon a csongrádi egyház-megyei területi szervezet tartotta képzési alkalmát a Szeged-Kálvin téri Református Egyházközségben.

Ugyanezen a napon Budapest XVII. kerületének négy református egyházközsége tartotta ez évi második presbiterképzési alkalmát a Budapest-Rákócscsabai Református Egyházközségben.

26-án Szilágysármsonban tartotta közös presbiteri konferenciáját Szövetségünk békési egyház-megyei területi szervezete és a Zilahi Református Egyház-megye. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

28-án elfogadásra került egy előzetes megállapodás környezetvédelmi célok megvalósítására a Vidékfejlesztési Minisztérium és Szövetségünk között. Szervezetünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök, *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár és *dr. Székely István*, gazdasági bizottságunk elnöke képviselte.

November

8. és 13. között a IX. Harkányi Szabadegyetem konferenciája volt „A magyarság lelki arca VII. (A felelősség szorításában)” címmel.

9-én a Szeged-Honvéd téri Egyházközségben tartotta soron következő képzési alkalmát Szövetségünk csongrádi egyház-megyei területi szervezete.

11-én készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

A szerkesztő bizottság következő ülésének időpontja: **2014. január 20.** Megjelentetésre szánt írásait eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Lapunk szerkesztő bizottságának 2014. évi ülései:

2014/1. szám: január 20.

2014/2. szám: március 17.

2014/3. szám: május 5.

2014/4. szám: július 7.

2014/5. szám: szeptember 15.

2014/6. szám: november 10.

Váczai Gábor

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán, Dr. Kelemené Farkas Márta, Dr. Kis Domokos Dániel, Kövespataki László, Mikó László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritoók Zsigmond, Váczai Gábor, Dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. PhD Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *Dr. h.c. Szabó Dániel.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2700 Ft, Európa országai 4500 Ft, a tengerentúlra 5000 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. Lapunk fenn tartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében! Készítette a Prime Print Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:

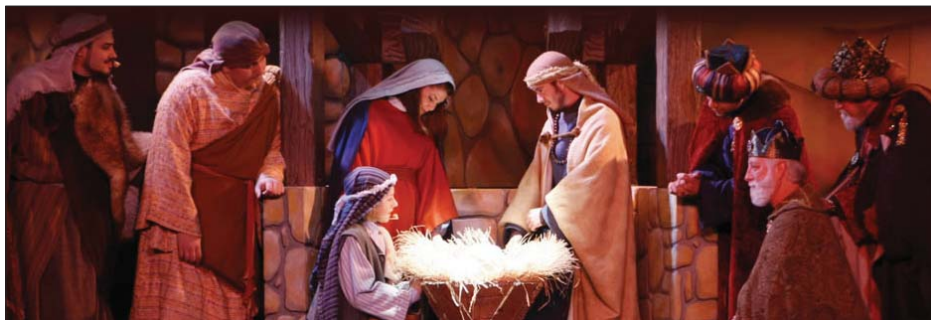
www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 350 Ft

Felhívás

Szövetségünk Elnöksége október 18-19-én elnökségi ülést tartott Budapesten. Ezen – többek között – határozott a 2014. évre vonatkozó tagdíj és előfizetési díj összegéről is. Az Elnökség 27/2013. Eln. határozata értelmében 2014-re vonatkozólag a tagdíj összege 2500 Ft, a PRESBITER éves előfizetési díja (6 lapszámra vonatkozólag) belföldre 2700 Ft, Európába 4500 Ft, a tengeren túlra pedig 5000 Ft összegben került megállapításra.

Szalmaszál és szivárvány

(Folytatás a 18. oldalról)

élet-, és világszemléletet. A Lélek az, aki megtanít minden igazságra, ami az éggel, a földdel, a természeti és mesterséges környezetünk védelmével összefügg. Mert a nagy öko-leckét a védelemre a Biblia adta a világnak. Minden kódarab, még a porszem vagy a tenger milliárdnyi fövenyszemecskéje is rangot kapott, önmagán túlmutató, a Teremtőre mutató méltóságot kapott a Szentírás nagyítóján keresztül! Ennek a szemléletnek gyönyörű magaslati pontja Albert Schweitzer, aki jó 100 éve, amint meglátta az afrikai Ogove folyó homokszigetén kicsinyét védő böhöm vízílova, megfogalmazódott benne az *élni és élni hagyni, éltetni öko-etikája*. Ezt a teremtésszel való tiszteletre tanító mélyen bibliai látást vitte tovább napjainkban az evangélikus heidelbergi etikus, Wolfgang Huber, aki megfogalmazta az *önkorlátozás etikáját*, majd református professzortársa Michael Welker ezt az önvisszatartás, az *önvisszafogás református lelkiségével és attitűdjével* egészítette ki. Igen, ez az, amikor képesek vagyunk arra, hogy tudatosan megfékezzem a fogyasztás és a pazarlás démonát önmagamban. Igen, így alakul, formálódik, élesedik zöld lelkiismeretem, amikor nem akarom a vágyaimat, elképzeléseimet, terveimet, pazarlásomat, tékozlásomat minden áron, másokat félrelökve megvalósítani, „házi normává” tenni. Amikor nem akarok elsőként odatolalkodni a „vályúhoz”, sem a hatalmihoz, sem a pénzügyihez, s a legújabb technikai csodákhoz, reklámozott (gyakran veszélyes) javakhoz. Ahol ez a belső önkorlátozás, élvezet-fék elkezd működni, ott gyógyul az emberi és a természeti környezet – általam is. Mert erről van szó, ez az Ige és az óra parancsa. Ez az önvisszafogás mélyen jézusi, aki nem te-

kintette zsákmánynak, hogy egyenlő az Atyával, hanem érettünk magát megüresítette, és a világ első üdvhozó karácsonyán ott a szalmaszálos jászolban emberré lett – érettünk. Hogy mi szegénysége által meggazdagodjunk. Igen, így működhet a mi karácsonyunk is. Önmegüresítéssel – másokat gazdagítón. Megajándékozhatjuk környezetünket kevesebb pazarlással, szemétermeléssel, de megajándékozhatjuk Istenünket szövetséges társi zöld lelkiismerettel, szivárványra, szalmaszálra fogékony lelkülettel, ezek üzenetét értő, s ezért is hálás szívvel. S ez nagyon is nem kevés! Talán a nagy decemberi tumultus után lesz érkezésünk szenteste, az ünnep csendjében arra, hogy elővegyük Bibliánkat, s legalább egy-két öko-zsoltárt elolvassunk. A 145.-et, a 148.-at vagy a 150.-ket, s a fák, a csillagok, a vizek és más teremtésszel társunk Isten-ünnepelésébe, a nagy természeti karácsonyi énekbe, oratóriumba magasztalással, hallelujásan bekapcsolódjunk. Így az égisz énekben minden élő magasztalhatja a Megváltót és mennyei Atyánkat, örök szövetséges társunkat. Jusson eszünkbe ekkor a jászolbölcső szalmaszáráról a lutheri mondat és a Túrmezei vers egybehangzó igazsága: „Isten erejével a mázsás teher könnyű, mint a szalmaszál, nélküle viszont mázsás súly a szalmaszál is”. Vagy a mi református Pósa Lajosunk egykori „öko-slágere”, a Mennyben lakó én Istenem szép sora: „Erős vihar, kis gyöngye szél, tenger, patak Hozzád beszél. Az ég, a föld telve veled – Legyen áldott a te neved”. Áldott karácsonyt a szövetségére emlékező mennyei Atyának, szalmaszálra helyezett Egyszülött Fiának, s mindkettőjük Szentlelkének. De mindazoknak is, akik fenyőzöld, növekvő öko-lelkiismerettel készek és képesek védeni, őrizni természeti és mesterséges környezetünket, életforrásainkat, s így munkálói a felvirágzó, gyümölcsöző kert-Magyarországnak – a lakótelepházán, a panel-, és autópálya-országban, a betonkoporsó-Magyarországon és a vörösiszap-Magyarországon innen és túl!

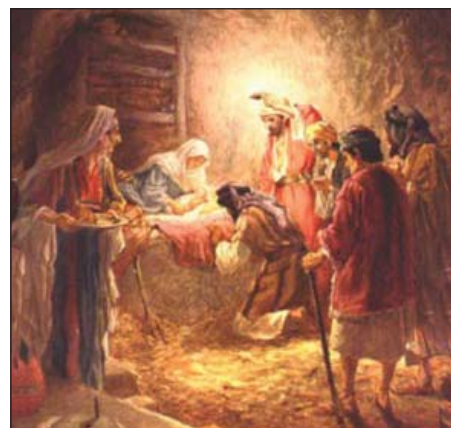
Dr. Békefy Lajos
felelős szerkesztő

450 ÉVES ÚJÉVI KÉRDÉS-FELELET

Mi az isteni gondviselés?

A gondviselés Isten mindenható és mindenütt jelenlévő ereje, amellyel a mennyet és a földet, minden teremtménnyel együtt szilárdan kézben tartja, és úgy igazgatja, hogy amit a föld terem, továbbá eső és aszály, termő és terméketlen idők, étel és ital, egészség és betegség, gazdagság és szegénység – szóval minden – nem véletlenségből, hanem az ő hűséges atyai kezéből származik.

(HK 27. kérdés-felelet, új fordítás)

Újévi kérés

„Isten erejével a mázsás teher könnyű, mint a szalmaszál – nélküle mázsás súly a szalmaszál is.” (Luther M.)

Láttam, Uram!

Egyik béna volt, a másik aszott, sárga...
vagy nem volt lába...

De a Tő fényed hullt a betegágyra!

Hitükkel elrejtőztek Nálad,

és úgy hordozták mázsás terhüket,

a Tő erőddel, mint a szalmaszálat.

És láttam szalmaszál alatt roskadókat.

Mert mázsás teher

könnyű, mint a kis szalmaszál, Veled.

De nélküled

a szalmaszál is mázsás súly lehet.

Új évbe indulok,

és nem tudom, mi vár rám.

Csak azt tudom: velem vagy, nem hagysz árván.

Csak azt tudom: utam már kijelölted.

Mint bízó gyermek, járhatok előtted.

Tő mérsz ki bút, örömet, munkát, terhet,
s irgalmad mindegyikbe áldást rejtett.

Csak egyet adj: hogy céliránt haladjak,
hogy szalmaszálak alatt ne roskadjak!

És ha szereteted mázsás teherrel
tenné próbára ezt a gyenge vállat –
segíts úgy vinni mázsás terhemet
a Tő erőddel – mint a szalmaszálat!

Túrmezei Erzsébet